SZEGEDI EGYETEM

TÁRSADALOM- ÉS MŰVELŐDÉSPOLITIKAI KÉTHETI LAP

XXX. évfolyam, 14. szám 1992. november 9. Ára: 4,50 Ft

1047

1992 NOV 13

JATE KÖZPONTI KÖNYVTÁRA Folyóiratok SZEGED

A tartalomból:

— Beszélgetés Fráter professzorral *(2. old.)*

— HÖK-kentő *(3. old.)*

— Utólagos a Magyar Nemzet-napokról *(6. old.)*

— Harmadik út? *(6. old.)*

— Jenny Brown az amerikai médiákról *(7. old.)*

A szabad(egyetemi) sajtó (Fotó: Schmidt Andrea)

Díszdoktoravatás

Újabb két nemzetközileg is ismert professzort fogadott „honoris causa" doktorrá a József Attila Tudományegyetem. Helmuth Kreuzer és Ernst Haunold díszdoktorrá avatása ünnepi egyetemi tanácsülésen, méltó külsőségek között történt, *október 20-án.*

Helmuth Kreuzer — Pál József bölcsészkari dékán ismertetője szerint — az újabb német irodalom, az irodalomelmélet, az interdiszciplináris médiumkutatás nemzetközi hírű művelője. Hazájában, Németországban folyóiratot alapított, és szakkönyvei jelentek meg. Kreuzer professzor tudományos pályájának rövid bemutatását *Csirik János,* a JATE rektora azzal bővítette, hogy elmondta, Helmuth Kreuzernek maradandó érdemei vannak a siegeni és a szegedi tudományegyetem közötti kapcsolatok elmélyítésében. Ezt követően *Mészáros Rezső,* a TTK dékánja szólt Ernst Haunold munkásságáról. Mint megtudtuk a bécsi kutató agrobiológiai intézetet szervezett, valamint rendszeresen tartott speciális képzéseket a bécsi agráregyetemen. *Haunold* professzor számos más nemzetközi intézet külső szakértője és a Mezőgazdasági Kutatások Európai Társaságának tagja. A JATE rektora az osztrák tudós estében is kitért az eddigi közös eredményekre.

Az ünnepi ceremónia, a díszdoktor-avatás aktusa után Kreuzer professzor megtartotta előadását *„A médiafilológia és a televíziótörténet az NSZK-ban"* címmel, majd Haunold professzor adta elő értekezését *„A nitrogénkörforgás — az élet alapja"* címmel.

A. L.

Századunk kiemelkedő jelentőségű magyar gondolkodója, Bibó István életművének aktualitásáról rendeztek konferenciát Szegeden, november 5—7-én. Az eseményen előadások, viták, fórumok voltak, melyekről következő lapszámunkban számolunk be.

XXI. OTDK-ra

A JATE TTK hallgatói a XXI. OTDK négy szekciójában érdekeltek. Ezek az informatikai (Veszprémi Egyetem), a kémiai és vegyipari a (nyíregyházi tanárképző) a tantárgypedagógiai és oktatástechnológiai (egri tanárképző) és a természettudományi (szombathelyi tanárképző). Valamennyi országos rendezvényt 1993. tavaszára hirdetett meg az OTDT. A részvétel feltétele: a házi konferencián a szakmai zsűri előtti eredményes szereplés. A volt ötödévesek számára 1992. tavaszán szerveztünk egy intézményi konferenciát, a többi érdeklődő pedig 1992. december elsején 14 órakor adhatja elő dolgozatának 10—15 perces kivonatát.

Jelentkezés a dolgozatok rezüméjével történhet az adott tanszék mellett működő diákköri vezetőtanárnál. A jelentkezés határideje: *november 10.* A dolgozatok *november 25-ig* nyújthatók be.

dr. Abonyi Gyuláné
TT kari DT elnök

Franc Filmklub

Friss francia filmklub formálódott FRANC fedőnéven! Műsoron a modern francia filmtörténet Magyarországon be nem mutatott legjobb művész-, botrány- és kultuszfilmjei Déri Zsolt válogatásában, eredeti nyelven, szinkrontolmácsolással. A vetítésekre minden héten kedd este 7-kor kerül sor az Egyetem u. 2. alatt, a JATE bölcsészkarának II. emeletén, a VI. teremben. A klubot Leos Carax 1986-os rendezése, a *Rossz vér* nyitotta október 20-án. November 10-én a *Szeretlek én se téged* (Serge Gainsbourg, 1976), 17-én a *More* (Barbet Schroeder, 1969), 24-én a *Tele a tökünk* (Bertrand Blier, 1974), december 1-én a *Díva* (Jean-Jacques Beineix, 1980), 8-án a *Márki* (Henri Xhonneux, 1989), 15-én pedig a *Szerelmeinkre!* (Maurice Pialat, 1983) kerül vetítésre

A belépés ingyenes!

Bemutatkozik a SZOTE HÖK

Igazán keveset tudunk az orvostanhallgatók demokratikus önszerveződéséről, a SZOTE Hallgatói Önkormányzatáról. Most igyekszünk pótolni a hiányt. Működésükről, intézményi feladataikról, a hallgatókkal való kapcsolatukról a *SZOTE HÖK elnökével Kovács Ivánnal* és a *gazdasági* elnökkel *Nagy Miklóssal* beszélgettünk.

Kovács Iván elmondta, a Hallgatói Önkormányzat az összes *magyar* nyelven tanuló diákot képviseli. Az angol nyelven tanulóknak nincs önálló szervezetük. A „devizás" hallgatók nehezen is lennének közös szervezetbe tömöríthetők, hiszen annyiféle nemzetből verbuválódtak. Ők inkább baráti alapon szerveződnek, bár nem kizárt, hogy hamarosan valamiféle szervezetet ők is létrehoznak. A SZOTE HÖK számukra felajánlott *egy* helyet a *Kari Tanácsban,* amit el is fogadtak. A magyar nyelvű SZOTE-s hallgatók birtokában lévő eszközöket, technikai apparátust természetesen a külföldi hallgatók is igénybe vehetik. A Hallgatók Önkormányzat szolgáltatásai a külföldi hallgatók előtt is bármikor nyitva állnak.

A hallgatói önrendelkezés legfontosabb szerve az *egy* évre választott *90 fős testület,* a *Hallgatói Küldött-Közgyűlés,* amely elfogadja az alapszabályt és költségvetést, dönt a személyi kérdésekről. *Elnöki, elnökhelyettesi* poszt betöltésére ír ki pályázatot, és kétharmados többséggel dönt ezekről. Újdonság, hogy már a SZOTE Főiskolai kara is — elnökhelyettesi szinten képviselteti magát a Hallgatói Önkormányzatban. A vezetés kapcsolata igen jó a hallgatókkal — állítja Kovács Iván elnök, — demokrácia van, ami azt jelenti, hogy bárki bármilyen problémát szóvá tehet a vezetőségnek, és ott meghallgatásra is talál. Az önkormányzat mind népszerűbb, havonta 36—40 oldalon megjelenő, lapja a PSP is az információ áramlást, közvetve a hallgatói demokráciát segíti elő. Az orvosegyetemen a diákélet szervezésére reszortfelelősök működnek — például a sport, a kultúra, a számítástechnikai hálózat az, amit át kell látniuk. Kérdésünkre válaszolva az elnök elmondta, sajnos egy kicsit orvosegyetemi sajátosság a hierarchia és a tekintélyelv tisztelete. Ezzel magyarázható a hallgatók és az oktatóik közötti elkülönülés. Ma már azonban változás tapasztalható ezen a téren. Egyre több oktatóval lehet megtalálni a hangot. Olyan ügyeket pedig, ahol idáig is szükség volt az oktatók szakvéleményére, személyi felkéréssel oldottak meg. *Nagy Miklós,* aki a gazdasági ügyekben illetékes a hallgatói önkormányzat költségvetéséről elmondta, *egy évben 4 millió forint* áll rendelkezésre. Ezt az összeget több forrásból kapják. A 4 millió forint igen jelentős az elmúlt évekhez képest, hiszen tavaly mindössze 300—400 ezer forintból gazdálkodhattak. Az összegből jut pénz kultúrára, tanulmányi kirándulások támogatására, és a hallgatók számára igen kedvező lehetőséget teremtő szolgáltatásokra. *A HÖK szigorúan nonprofit szervezet* — szögezi le Nagy Miklós. — Ha bármilyen „jó üzletet" sikerül összehoznunk, az kizárólag a hallgatók körülményeit javíthatja, a HÖK kasszájában nem jelentkezik nyereségként.

Az Apáthy Kollégium földszintjén öt különféle célra használható helyiség áll a hallgatók rendelkezésére. Van itt diákcentrum, kulturális és szolgáltató iroda, számítástechnikai berendezések, az egyik szobában helyet kapott a *Magyar Orvostanhallgatók Egyesületének* Szegedi Helybizottsága is. Ezenkívül megtalálható itt egy iroda és egy tárgyalószoba is.

— *Három irodai alkalmazott dolgozik nálunk napi nyolc órában* — mondja Nagy Miklós —, *ők a rektori hivatalból kapják a fizetésüket.*

Kovács Iván elnök elmondja, a JATE-hoz képest, a hallgatók és az egyetem közötti kapcsolattartás másképp működik. A SZOTE-n nincs ifjúsági rektorhelyettes, a hallgatók közvetlen kapcsolatot tartanak fenn a rektorral. A *HÖK elnöke és helyettesei* (4 fő) *anyagi juttatásban részesülnek, melynek összege megegyezik a Köztársági Ösztöndíjjal, azaz, 8700 Ft.* Ez az anyagi ösztönzés kezdetben sokak ellenérzését váltotta ki. Pedig felelősséggel jár, másrészt bizonyos többletköltségeket is jelent. Nagy Miklós szerint, ma már valódi teljesítmény áll a HÖK elnökségében részt vevő hallgatók munkája mögött.

Azt mondják, az orvostanhallgatókra jellemző a belterjesség. Szinte kizárólag csak egymással tartanak fönn szorosabb kapcsolatot. Nem keverednek más intézmények hallgatóival, jobbára csoporttársaikkal együtt mennek szórakozni. Mindkét beszélgető partnerem egyetért abban, mindez az egyetem jellegéből fakadhat. A hosszú gyakorlatokon, amikor a hallgatók napokat töltenek együtt különféle egészségügyi intézményekben, természetszerűleg közelebb kerülnek egymáshoz, és kivel is barátkozhatnának össze, mint a saját csoporttársaikkal. Kovács Iván elnök azonban úgy véli, ez a fajta elkülönülés a kialakuló Universitas szellemében remélhetőleg hamarosan fel fog oldódni.

P. T. P.

Ünnep után

Ünnep volt. A hadügyminiszter forradalmi hangulatú közönségnek beszélt. *„Érzik, hogy vibrál körülöttünk a levegő?* — kezdte, és a közönség egyhangú *„Érezzük!"*-kel felelt. Ezután hatásos szavak közötti szünetek, csodálatos dallammenetek következtek a beszédben és míg a rádió közvetítését hallgattam, gondolkodtam. Azon, vajon hol találkoztam már a demagógia hasonló megnyilvánulásával. És mivel az igazi emlékezésre még fiatal vagyok, a néhány hete látott Horthy-korabeli filmhíradó parlamenti tudósítására gondoltam.

Vajon mennyiben van igaza Tom Lantosnak? Ha egyre több hasonló beszédet hallok, úgy érzem igaza van. Ma Magyarországon nemcsak az a megdöbbentő, hogy a köztársasági elnököt a köztéri ünnepségen nem hagyják szóhoz jutni — teljesen mindegy, hogy milyen elemek, — hanem az, hogy az ilyen elemek ellen a demokratikusan megválasztott kormány semmit sem tesz. Hallgat. És a hallgatás...

Pedig ünnep volt. Az újságok ünnepi vezércikkeket közöltek, mint ahogy lenni szokott ez ilyenkor. Egyik újságíró ismerősöm a múlt rendszer ünnepi lapszámainak előkészítéséről beszélt. „Én áprilisnégy-vezérben mindig jó voltam." — mondta félig gunyorosan, félig szakmai büszkeséggel. Vajon ezután lesznek olyanok, akik „ötvenhatvezér-cikkben lesznek kiválóak? És az iskolákban műsor lesz, melyre az önkéntes résztvevőket kiválasztják? Verset kell mondani, összeszorult gyomorral izzadó tenyérrel. Holott régóta ismerjük József Attila szavait: *„...törvényünk háborús még, s szebbek az arany karikák."*

Akik Für Lajos szavaira azt felelték, érzik a levegő vibrálását, bizonyosan érzik is. Övék az ünnep. Mert a hadügyminiszter demagóg gesztusa e rétegnek szólt. A forradalmároknak. Talán Fónay Jenőnek is, aki nemrég azt nyilatkozta a tévének, hogy „aki ma Magyarországon elítéli a fasizmust, az alávaló bolsevista bérenc." Ő, akkor, a letartóztató pufajkásoknak betudta bizonyítani, hogy nem volt fontos vezető a felkelésben, így megmenekült a halálos ítélettől. Most *Nagy Imréről* mint Imre bácsiról mesél. Vajon eszébe jut-e valakinek, hogy Nagy Imre, sőt a Korvin köz egyik vezére *Angyal István* is élete végéig kommunistának vallotta magát?

A szegedi néptanács egykori vezetője, *Perbíró József,* a forradalom hírére menekülő ávós tisztek családját védelmébe vette. Az ávós tisztek egy része önként bevonult a Csillag börtönbe, családjukat pedig Perbíró professzorra bízták, mert ismerték emberségét. Majd november negyedike után, amikor az öthalmi oroszok „fölszabadították" a várost, Perbíró professzort azok az ávósok kínozták, verték meg, akiknek családjait ő védte meg a népharagtól. Hiú remény volna azt hinni, hogy ma valaki a professzorra és sorsára mutatva azt mondja: Íme, az ember. Pedig emberek vagyunk és sokan túl fáradtak ahhoz, hogy forradalmárokká legyünk.

Ki békeidőben is forradalmár, az azt keresi akik ellen harcolhat. Szaporodnak a forradalmárok. Hazajönnek Amerikából és egyre jobban vibrál körülöttük a levegő. Ezt érzik is, és gondolatban, talán már a mostanra sötétben bújkáló „kontrarevoljucionyérokat" keresik.

Egy számomra nagyon kedves, idős ember fél. Nemrég azzal ijesztették meg valahol, hogy a „munkás-paraszt hatalomért" nevű kitüntetés birtokosait nemsokára össze fogják gyűjteni. A hír nem igaz. Remélhetően.

BAKOS ANDRÁS

Új rovat: Kellemetlenkedő

Hogy meddig él majd ez a rovat, azt az interjúalanyok döntik el. A rovatban ugyanis az elhallgatott, a kellemetlen, a föl nem tett, de sokakban megfogalmazódott kérdéseket tesszük fel az illetékeseknek (tanszéki oktatóktól, intézetvezetőig), ám csak ha vállalkoznak a válaszadásra a megkérdezettek.

Első beszélgetőpartnerünk Fráter professzor, a SZOTE rektora.

Pénzügyekről, beruházásokról, oktatásról

— ***Fráter úr, igaz, hogy amikor önt megválasztották rektornak, úgy gondolták, hogy csak egy átmeneti időszakban fogja ellátni ezt a feladatot, s utána más embert találnak? Ön azonban nem változtatta be ezeket a reményeket...***

— Lenne szíves ezt érthetően megfogalmazni?

— ***Amikor Önt megválasztották a SZOTE rektorának...***

— Kettő évre választottak, azért, mert én ennyit vállaltam. Az egy év túl rövid lett volna, a négy vagy öt — a szokásos időszak — túl hosszú.

— ***Nem volt ebben az, hogy kellett valaki, aki míg tisztulnak a viszonyok, ellátja ezt a tisztséget?***

— Lehet. Mindenesetre én azért vállaltam kettő évre, nem háromra, nem négyre, nem ötre, mert nem tudtam előre, tudok-e az adott helyzetben boldogulni. De ez nem SZOTE-s specialitás, több helyen így történt. Azért, mert egy átmeneti helyzetben egyik oldal sem tudhatja pontosan mi történik majd. Nem vállalhatjuk fel hosszú időre azt, amit rövid távon sem ismerünk még pontosan.

— ***Hogy látja, az átmeneti helyzet mennyire stabilizálódott?***

— Nagyon.

— ***Önt központosítással vádolják például az egyetemi pénzek elosztásánál.***

— Nem kell vádolni, elismerem.

— ***Tehát így van.***

— Ez így van.

— ***Én ennek mi az oka?***

— Az emberek akkor is ragaszkodnak a megszokotthoz, ha tudják, hogy az rossz. Vagy úgy szeretnénk egy fejlett fogyasztói társadalom jövedelmi viszonyaihoz jutni, hogy ne kelljen többet dolgozni, mint eddig. A legkényelmesebb az egyenlősdi. Csak egy példa: az Egyetemi Tanács ülésén szóba hozták, hogy bizonyos pénzeket, vagy egyformán, vagy megtermelés arányában kell elosztani. Mindenki annyit kapjon, amennyit termel! De az már senkinek nem jut eszébe, hogy ez az elosztási modell egyetlen családban sem működik. Nincsen olyan épeszű háziasszony, aki a családi pénzeket egyenlő arányban osztja szét a család tagjai között, vagy aszerint, hogy ki mennyit hozott a kasszába, mert mi lesz a gyerekekkel. Az lehetetlen helyzet, hogy egyes szervezeti egységek külön gazdálkodjnak, mert így soha nem tudnánk valami újat létrehozni. Egy változó világban ne lehessen egy új tanszéket, egy új szakágat, egy új specialitást, egy új foglalkozást, egy új állást teremteni, mert nincs rá pénz? Képtelenség. Na de: azok, akik központosítási törekvésekkel vádolnak — és én ezt legkevésbé sem tagadom — elfelejtik említeni, hogy ennek a központosítási törekvésnek — mondjuk csak kizárólag bér tekintetében — az lett az eredménye, hogy az egyetem idén saját erejéből, mindenféle központi támogatás nélkül négy százalékos bérfejlesztést hajtott végre. Ez kevésnek tűnhet, de ha azt veszem, hogy a központi bérfejlesztés nagyjából nyolc százalék, akkor ez annak a fele. Vagy ha tetszik, mi másfélszer annyit adunk, mint bármelyik más egyetem. De ez csak egy dolog. Másik dolog, hogy a tanszékvezetői pótlék most már húszezer forint kettőezer helyett. Nincs még egy egyetem Magyarországon, amelyik ezt meg tudta csinálni...

— ***Egységeket nem kellett megszüntetni?***

— Milyen egységeket?

— ***Úgy hallottam, hogy a radiológiai intézet kobaltágyúját bezárták.***

— Jól hallotta. A kobaltágyú ugyanis már egy éve üzemképtelen, s egy újat szeretnénk felépíteni. Most éppen átépítés alatt van az osztály, következésképpen be kellett zárni.

— ***Tehát ez nem végleges...***

— Persze, hogy nem. Kettőszáz milliós beruházás folyik.

— ***Mikor rektor lett, a hallgatók is támogatták Önt. Most milyen a kapcsolata a hallgatósággal?***

— Attól függ, hogy melyik részével. A hallgatóságnak az a része, amelyik valamiféle sajátos diktatórikus megnyilvánulásnak látja azt, hogy itt tanulni kell, nem túl lelkes. Aki belátja azt, hogy jövendő életének alapja, az itt megszerzett tudás, az azt is belátja, hogy a szigorúbb vizsgáztatás, még ha kellemetlen is, az ő érdeke. A diákönkormányzat egyetemi támogatással ma már nagyon sok mindent tud csinálni. Kialakítottuk a diákcentrumot, mellé a könyvtárat, most kapnánk éppen a központosítás eredményeképpen néhány oktatóbábut, amiken orvosi beavatkozásokat gyakorolhatnak. Újra indítottuk a központi gyakornoki állásokat. Hogy ezeket melyik hallgató hogyan értékeli, nem tudom.

— ***Önt a múltban sérelmek érték, gátolták szakmai előrehaladását. Nem érez elégtételt? Ezt sokan megkérdezték már Öntől.***

— Igen, számtalanszor feltették már ezt a kérdést. A válaszom azóta sem változott: nem érzem azt, hogy üldöztek. Legfeljebb nem támogattak úgy, ahogy éppen támogathattak volna. De nem rejthetem véka alá azt, hogy azokat, akit ezt tették, én sem támogattam volna, ha abban a helyzetben lettem volna. Én a szakmámban szerettem volna előrehaladni, és nem a szakmámban haladtam előre. Miért elégtétel az, ha valaki a sivatagban egy kanna víz helyett toronyórát kap lánccal. Vagy miért elégtétel az, hogy ilyen kérdésekkel szórakoztatnak, és azt az Isten nem akarja tudomásul venni, hogy a még tavaly közel százötvenmilliós hiányunkat ledolgozva az idén már terven felül közel százmilliót ruháztunk be. Erről még soha egy hangot nem olvastam sehol!

— ***Most meg fog történni. Köszönöm, hogy vállalta a beszélgetést.***

ARATÓ LÁSZLÓ

Jegyzetellátás: javulás nem várható?

A JATE jegyzetboltja a közelmúltban gazdát cserélt. Az egyetem kezeléséből egy gazdasági társaság kezébe került. A tulajdonosváltás mikéntjéről érdeklődtünk *Kovács József*től, a Katedrális Bt. képviselőjétől.

— Ez az épület (a Dugonics tér 12. — A. L.) valamikor az egyházé volt, és az egyetemnek vissza kellett adnia — kezdi válaszát Kovács József. — A JATE keresett egy olyan üzemeltetőt, aki működteti a boltot, hiszen a Művelt Nép tönkrement. Így került szóba cégünk, a Katedrális Bt. A kapcsolat zavartalan, talán azért is, mert magam főiskolai oktató voltam, s jól megértjük egymást az egyetem vezetőivel, és a hallgatókkal.

— *Milyen vállalkozás a Katedrális Bt.?*

— Négy személyből áll a betéti társaság, két beltagunk, és két kültagunk van.

— *Az egyetemnek volt valamilyen kikötése a hasznosítást illetően?*

— A JATE PRESS által gyártott, illetve a JATE által beszerzett jegyzeteket kell árulnunk. Október 19-ével ez egy kicsit módosult, ugyanis az egyetem ki akar vonulni a jegyzetbeszerzésből. A Tankönyvkiadónál többször próbáltunk már, hogy mint magánkereskedők felvegyük velük a kapcsolatot, de ez nagyon körülményes. Vagyis — egyelőre — nem tőlünk függ a jegyzetellátás, mi csak a kiegészítő irodalmat hozzuk hozzá. Hogy hogyan lesz, ha a JATE kivonul ebből...

— *Eddig sem volt tökéletes a jegyzetellátás...*

— Úgy néz ki, hogy nem is lesz az. A Tankönyvkiadó eddig elosztásos rendszerben dolgozott. Ez nem tartható, mert a könyvkereskedés átalakulóban van. Sok egyetemen létrejött már saját kiadó, amely átveszi a jegyzetellátás egy részét. Így közelebb kerül egymáshoz a jegyzetíró, a kiadó és a felhasználó.

— *Ha ilyen rossz a helyzet a jegyzet-, és általában a könyvpiacon; Önök mégis miért vállalkoztak erre?*

— Amikor összeállt a bt., az volt a cél, hogy a fiatalságnak segítsünk. Úgy gondoltuk, hogy a tönkremenő könyvkereskedést — anyagilag is — fel kell karolni. Ez nem az a terület, ahol meg lehet gazdagodni. Haszon abból származhat, hogy spórolunk, kis árréssel dolgozunk.

— *Nemcsak jegyzeteket árulnak a jegyzetboltban.*

— A jegyzetmennyiség szinte minimális, egyszerűen nincs. A Tankönyvkiadón kívül annak boltjaival is felvettük a kapcsolatot, de nehezen mozdul az a cég, amelyik eddig állami monopólium volt. Talán, ha az egyetem vezetőségével közösen lépünk fel, több eredményt érünk el. Egy-két év még el fog telni addig, míg a kiadók, könyvkereskedők nemcsak a hasznot fogják látni, hanem azt is, hogy a diákoknak szükségük van a könyvre. S fontos az is, hogy az egyetem is diákcentrikussá váljon. Ugyanis a társaság csak akkor tud befektetni, ha pontos adatokat kap az egyetemtől, s ezt kértem a vezetéstől is. Örülnék, ha Szegeden a JATE PRESS erős kiadó lenne, s ez gyártaná a főbb jegyzeteket, a mellékeseket már könnyebben be tudjuk szerezni.

— *Nevükből ítélve kapcsolatban állnak az egyházzal.*

— Nincs semmi közünk az egyházhoz. Esetleg annyi, hogy társam pap. A Katedrális nevet úgy adtuk, hogy az Oskola utcai volt Éva presszó helyén kialakított könyvesboltunkat szerettük volna elnevezni, mely név egyben a társaság neve is lett volna. Így találtuk ki a Katedrális elnevezést.

A. L.

... és újra csak a pénz!

Már megint a pénz. Mintha nem is lenne más téma ezen a Földön, csak ez az átkozott találmány. Persze, újra az ösztöndíj! Ennek az osztása se múlhat el morgás és nemtetszés nélkül.

Valaki meg fog sértődni, mert vagy tényleg bűnös, vagy más ingét veszi magára. El kellene az egészet felejteni, és valami értelmesebbel tölteni az időt. De nem megy, mert meglepett és egy kicsit dühös vagyok. Nem tudom eldönteni, hogy sírjak vagy nevessek!

Szinte az utolsó pillanatban, de sor került az ösztöndíjak kiosztására. Október 12-e volt az első nap, amikor a többség számára nyilvánvaló lett, hogy előző évi eredménye mennyit taksál. Bevallom, június óta számolgattam, bízva abban, hogy szeptembertől egy kicsit több pénzem lesz. Arról persze nem álmodtam, hogy esetleg az inflációt is követni fogja az ösztöndíj. Csupán arra számítottam, hogy ha javítottam, akkor a pénzem is több lesz. Számomra ez a gondolatmenet volt törvényszerű, magából az ösztöndíj elnevezésből jutottam erre a következtetésre.

Tévedtem! Meglepődtem, nem hittem a szememnek. Először azt hittem, egyéni probléma, de nem. Volt aki 4,9-ről kitűnőre javított és egy ezressel vehetett fel kevesebbet. Még jó, hogy többet nem tud javítani, fizethetne a tudásért!

Tudom, ebben senki nem hibás! Ennyi pénz van, ezzel kell beérni. Beérni éppen nem lehet, de bizakodni igen. Mire ezek a sorok megjelennek, már valószínűleg felállt az új HÖK. Talán majd ők! Ez is egy indok volt, amiért október 13-án elmentem szavazni.

— bézsé —

Elmentek a katonák

A fővároson kell átutaznom, hogy Keletről nyugatra juthassak. A négyesen robog velem az autó; Pilis, Monor, Vecsés, mindjárt a fővárosnál leszünk. Hamarosan feltűnik egy lobogó kabátos, zászlót tartó alak, aki számomra mindig a fővárosba érkezést jelezte.

Még mindig megyünk, már a Petőfi-hídon, s én némán ülök a hátsó ülésen. Ülök és hallgatok, szívem mélyén a szembejövőt várom, aki szintén zászlóval integet, tudatja, a főváros véget ért. Ő sem integet, üresen áll a talapzat.

Számomra több mint húsz évig jelentették a főváros határát, s most nincsenek. Elmentek a katonák. A rengeteg találkozás után lényegtelen lett a nemzetiségük, az egyenruhájuk, a haláluk. Azt tanították nekem, hogy Budapestet akarták menteni a háborús rombolástól, de semmit sem ért a fehét zászló. A könyvekben még úgy volt, hogy a németek lőttek, ezért értettem (?) a hősi tettet. Később azt állították, hogy az oroszok lőtték le őket, de a lényeg nem ugyanaz? Meghaltak. Valaki siratta őket és a többi hasonló szerencsétlent, s talán jólesett, hogy a két fehér zászlósra valami emlékeztet. Mára csak emlékeztetett. Mert az új rendszer keze a múlttól viszket, és hátrafelé csapkod a jövőt feledve. De hagyjuk a politikát!

Egy spanyol falu lakói azt követelik a francia államtól, hogy rombolja le a Diadalívet és minden monumentumot, ami Napóleonra emlékeztet. Bántja a hős spanyolok önérzetét. De ugye nem teszik meg? Párizs mennyivel szegényebb lenne. Ami Napóleonhoz kapcsolódik mára csupa emlékmű. Mű, ami a múltra emlékeztet, s hogy a múlt kinek mit jelent?

Szabadsága eldönteni, de talán nem ledönteni. A szemetet is be lehet söpörni az ágy alá, ám attól a szoba még koszos marad. A történelem fájó eseményeit el lehet tüntetni, de elfeledtetni soha, mert valaki úgyis megőrzi valahogy a jövő számára. Még itt a Kárpát-medencében is, ahol lassan rendszerváltó hagyománya van a szoboreltávolításoknak.

De azért hiányzik a két katona? Nekem szegényebb lett a főváros, bár tudom, nemsokára elhalványul emlékük, csak néha jutnak majd eszembe. Talán az árva talapzatokra is kerül majd valami. Esetleg egy-egy integető alak, kezükben táblával, hogy *„Az ország Európába megy!”*?

— bajnai —

Mozgás — analízis

M. Kecskés András tavaly már elvállalta egy pantomim csoport vezetését, Danyi András (III. év. prog.-mat.) és néhány tennivágyó diák kérésére. A csoport — a művész külföldi fellépései, de főként a tagok kitartásának hiánya miatt — feloszlott. Idén — Danyi A. szívességének köszönhetően — ismét összegyűltek néhányan (sajnos, Szegedre jellemző módon, zömével lányok!!!). M. Kecskés András pedig, aki jelenleg Szegeden rendezi Weöres „A holdbéli csónakos” c. művét, bízva az újak komolyságában, ismét „igen”-t mondott.

Mi ez az egész? — A művészi gondolkodás egy sajátos formája — mondja egy rövid beszélgetés során M. Kecskés. *MOZGÁS, MŰVÉSZET, TEST, KULTÚRA, JÁTÉK ÉS ANALÍZIS.* Magunk és a világ egyfajta analízise, a véges élethez tartozó ezerarcú játék révén. Énünk megsokszorozódása és jelenléte.

Az M. Kecskés András, illetve szegedi táncosok vezette tréningek célja heti négy órában a mozgás fizikai és pszichikai alapjainak elsajátítása. (A megszokott terem- és egyéb adminisztrációs problémák miatt a „később meghatározandó” időpontokról és a tréningek helyéről — *okt. 12-től* a Maszk irodában lehet érdeklődni.)

Az alapok elsajátítása után egy produkció összeállítása következni, de — M. Kecskés saját bevallása szerint már nem akar a *„Corpus”* tagjaihoz hasonló profikat nevelni. Célja a tehetségek esetleges felfedezése, és az, hogy mindenki megtalálja a megfelelő lépést, amivel önmagához közelebb kerülhet. Ez persze nem jelent felszínességet. *„Szigorú vagyok önmagamhoz, s ezen keresztül másokhoz is.”* — mondja. Nem követeli meg a vasfegyelmet, hiszen ez magától kialakul, „megteremtődik” abban a pillanatban, mihelyst az újdonság erejével ható „Felfedezések” megtörténtek. Gerincünk — „gyöngysor”; úgy gurulhatunk rajta, ahogy egy kéz simít végig egy különös láncot. Testünk — hangszer? Vagyunk. Lélegzünk. Az izmok, a nehézkedési erő, körülöttünk a tér — megsejthető. Megsejthető, hogy vannak mozdulataink, amelyekkel felfigyelhetünk magunkra, mozdulatok, amelyekkel észrevétethetjük magunkat, s amelyekkel olyasmit mondhatunk el magunknak, amit másoknak nem mondhatunk el.

Kicsit Handke „Kasparjához” hasonlóan csetlünk-botlunk a párhuzamos vonalak terében, miközben csönd van. Kívül-belül, végre, csönd.

B. CS.

Ez itt a HÖK helye!

Választások '92—'93

A kari jegyzőkönyvek alapján

ÁJTK

Egyetemi Hallgató Önkormányzat
Szűcs Zoltán 194 szavazat
Almási György 178 szavazat
Czeglédi Attila 170 szavazat
Kari Hallgatói Önkormányzat
I. évf.: Horváth Tibor 57 szavazat
Demény Attila 50 szavazat
II. évf.: Györgyi Dóra 102 szavazat
Kiss Norbert 71 szavazat
Zsiros Zsolt 59 szavazat
III. évf.: Jaczkovich László 63 szavazat
Czeglédy Attila 43 szavazat
Berczi Norbert 30 szavazat
IV. évf.: Cseh Attila 36 szavazat
Szűcs Zoltán 36 szavazat
Horváth Ferenc 11 szavazat

BTK

Egyetemi Hallgató Önkormányzat
Kósa László tört.—olasz 164 szavazat
Varga Emese tört.—magyar 155 szavazat
Kiss Attila Károly tört.—magyar 122 szavazat
Kari Hallgatói Önkormányzat
Németh Miklós tört.—magyar 173 szavazat
Mayer János tört.—magyar 163 szavazat
Imre Tamás tört.—műv.t. 158 szavazat
Szabados György tört.—magyar 143 szavazat
Kovács Zsolt tört.—magyar 134 szavazat
Regényi Kund tört.—német 134 szavazat
Muhari Adrienne tört. össz. 104 szavazat
Andrási Dorottya magyar—latin 101 szavazat
Krámli Mihály tört.—olasz 73 szavazat

TTK

Egyetemi Hallgatói Önkormányzat
Baranyi József mikrobiol. 306 szavazat
Garamhegyi Ábel földrajz 294 szavazat
Jóri Zoltán vegyész 188 szavazat
Kari Hallgatói Önkormányzat
Hansel Miklós biol. 506 szavazat
Csontos András mat.—fiz. 505 szavazat
Borka Tamás kg.prog 490 szavazat
Garamhegyi Ábel földrajz 475 szavazat
Faller Gyula progmat. 473 szavazat
Lovas Béla mat.—fiz. 470 szavazat
Pettkó-Sz. Aladár biol. 436 szavazat
Mátics Péter vegyész 423 szavazat
Kövér Erika vegyész 415 szavazat
Maróy Ákos kg.prog. 341 szavazat
Baráth János matem. 336 szavazat
Mizsányi Attila matem. 334 szavazat
Asboth Anita matem. 289 szavazat

A részvételi arányok: ÁJTK: 34% BTK: 25% TTK: 51%

A „titokzatos" külügy bemutatkozik

— Ugye megmondtam — lehetne hallami azon egyetemisták szájából, akik csak a címre pillantanak. Ám a figyelmes olvasók hiába keresik, kutatják a titkot, hiszen nem létezik.

A HÖK 1 évvel ezelőtt hozta létre a Külügyi Bizottságot, mely azóta is folyamatosan működik. Feladataink sokrétűek, a diákcsere-programok szervezésétől kezdve a különböző ösztöndíjak, pályázati lehetőségek feltárásáig. Igyekszünk jó és szoros kapcsolatokat kiépíteni külföldi felsőoktatási intézményekkel. Azon fáradozunk, hogy minél több külföldi diák ismerje meg egyetemünket, Szegedet és az országot is. Természetesen Nektek — JATE-s hallgatóknak — is szeretnénk segíteni, hogy egyre többen és több helyre jussatok el a világban. Mindent megteszünk ennek érdekében, ám csodákra nem vagyunk képesek. Nagy kitartásra és szorgalomra van szükség ahhoz, hogy akárcsak néhány hetet más országban, egyetemen tölthessetek el, más népek kultúráját, szokásait, gondolkodásmódját összevethessétek a miénkkel. Ezt teszi lehetővé sok ösztöndíj és pályázat, melyekről felvilágosítást kaphatsz a Külügyi Irodában. Természetesen nem vagyunk „mindent tudók", de szívesen segítünk, utánajárunk dolgoknak. Ez csak egyike azon feladatoknak, melyeket mi látunk el. Igyekszünk nyitott szemmel járni a világban, ötleteket gyűjteni, hogyan lehetnénk még hatékonyabbak. Ha úgy érzed (Kedves hallgató), tudsz ebben segíteni, örömmel fogadjuk javaslataidat.

Mint azt már bizonyára észrevetted, új tagokat várunk sorainkba. (A jelentkezés feltételeit megtalálod a plakátokon.)

Ezzel zárjuk rövid kis bemutatkozásunkat, mely nem a teljesség igényével készült. Terveink szerint ezentúl rendszeresen jelentkezünk majd, hogy beszámoljunk Nektek mindennapi munkánról és annak eredményeiről.

KOCSIS ILDIKÓ
irodavezető

Önkormányzati kalendár

— Az iroda mindig nyitva van, mégis kérünk, hogy az ügyintézést 10—12-ig és 13—15-ig bonyolítsd le.

— A pályázatok bírálóbizottságainak munkájában bárki részt vehet. Ezen munka megszervezését az irodavezető koordinálja. A jelentkezés a HÖK irodán történik a pályázatok leadásával egyetemben.

— A Karokon elhelyezett faliújságainkon találhatod meg az aktualitásokat.

— Irattárunk anyagai, az ülések és azok jegyzőkönyvei nyilvánosak.

— Az EHÖK rendes üléseinek időpontját közzétesszük a Szegedi Egyetemben, s az ülések napirendi pontjait az ülés előtt minimun nyolc órával az iroda faliújságán megtalálod.

A rendes ülések időpontja: minden csütörtök délután négy óra.

Utólag üzenem

...az alábbiakat mindannyiótoknak, Tisztelt bármilyen szintű Önkormányzók, kik az utóbbi hetekben — jórészt meggondolatlanul, és feleslegesen — jelentősen „alulexponáltátok" magatokat ezen hasábokon.

Gondolom mindannyian tudjátok, hogy anno a TTK HÖK első elnöke voltam. Azé az önkormányzaté, mely nemegyszer 3-4 emberrel végezte munkáját teljesen ingyen, gyakorta felajánlva éjszakáit is. S most szomorú vagyok, midőn olvasom, hogy az EHÖK jelentős idejét köti le a testület fizetésének megreformálása. Elképedve látom azt is, hogy az egyik előző számban a Szociális Támogatási Rendszer Szabályzatát kisebb betűkkel kellett nyomtatni azért, hogy egy BTK HÖK-ös a maradék helyen kioktathasson egy EHÖK-tagot arról, hogy az utóbbi milyen kérdésekben jogosult nyilatkozni, s milyenekben nem.

Ilyen és ehhez hasonló írások látnak napvilágot hétről-hétre, s így váltok egyre nevetségesebbé választóitok előtt. Különösen azon értetlenkedem, mikor valaki saját elvbarátai „nemes" tulajdonságait vastagon szedve vágja a másik fejéhez, hányingert ébresztve ezáltal az olvasóban.

Szóval, utólag üzenem innen a másik térfélről, ezt az oldalt nem ezért kaptátok. S a mandátumotok sem erre szól. Inkább a hallgatócentrikus gondolkodásmód elsajátításával tüntessétek ki magatokat! Harciasságon kívül ugyanis **türelemre, jó szándékra** és **a másik ember megbecsülésére** is szükség van a sikerhez. Vitás kérdéseiteket pedig bátran intézzétek egymás közt a nyilvánosság mellőzésével úgy, hogy emberi méltóságotok se szenvedjen csorbát.

Választ senkitől nem várva kívánok az újonnan választott testületeknek eredményes, korrekt és személyeskedésektől mentes munkát, Mindannyiótokért.

Baráti üdvözlettel:

BUZÁS NORBERT
JATE Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszék

Tisztelt Államtitkár Úr!

Az Országos Felsőoktatási Érdekképviseleti Szövetség Elnökségét, valamint a hallgatói önkormányzatokat meglepte és megdöbbentette a jövőre tervezett 2000 Ft-os havonkénti fix tandíj bevezetéséről szóló hír, valamint az MKM különböző képviselői által több fórumon is hangoztatott állítás, miszerint az MKM tandíjügyben már megállapodott a hallgatóság képviselőivel.

Ezzel kapcsolatosan az OFÉSZ Elnöksége a hallgatói önkormányzatok nevében a következőket szeretné közölni Önnel:

1. Az OFÉSZ kongresszus által tavaly elfogadott „Kritika és Koncepció" című anyagban valóban megjelenik a tandíjra való utalás, mégpedig a következő módon:

„Azért tartjuk esetlegesen elfogadhatónak a tandíjrendszer bevezetését, mert ezzel minőségileg megváltozik a hallgató viszonya az oktatáshoz, hiszen egyértelművé válik a befektetése a képzésbe, amiért cserébe sokkal jobb pozícióból követelhet meg magasabb színvonalú oktatást."

A fenti idézet abban az OFÉSZ koncepcióban található, amelyben az a felsőoktatási viszony- és feltételrendszer van — közel húsz oldalon — felvázolva, amelynek megvalósulása esetén a tandíjrendszer bevezetését „esetlegesen elfogadhatónak" mondták ki egy évvel az egybegyűlt képviselők.

Az OFÉSZ képviselői folyamatosan részt vettek a felsőoktatási törvénytervezet előkészítésében, valamint a 2000-ig szóló felsőoktatás fejlesztési koncepció kimunkálásában. Ezen anyagok kidolgozása során a tandíj bevezetésének tényét nem vitatták, azonban elfogadását mindazon feltételek *egyidejű és maradéktalan* megvalósulásához kötötték, amely akár a kormányprogramból, akár a Gödöllőn tavaly megtartott Felsőoktatási Fórum állásfoglalásaiból, akár az OFÉSZ és a hallgatói mozgalom évek óta konzekvensen megfogalmazott és hangoztatott törekvéseiből egyértelműen kiolvashatóak.

A közösen előkészített felsőoktatási törvénytervezetben, a felsőoktatás fejlesztési koncepcióban — legalábbis annak legutóbbi változatában — több, a felsőoktatás fejlődése szempontjából stratégikusnak mondható ponton sajnos nem sikerült alapvető áttörést elérni. Ilyen körülmények között a hallgatóságnak semmi reménye nincs arra, hogy a tandíjrendszer bevezetése által bármi is lényegesen meg fog változni a képzés minőségét illetően.

2. Úgy tűnik, hogy az ország jelenlegi gazdasági helyzetében nem sok remény van a felsőoktatási szféra költségvetési támogatásának fordulatértékű növelésére, ami további alapvető feltételét jelentette volna — egy meghátrálásoktól mentes, megfelelő törvénytervezet, és fejlesztési koncepció megléte esetén — a magyar felsőoktatás érdemi és minőségi átalakulásának és átalakíthatóságának. A hallgatói tandíj bevezetésének feltételét pedig együttesen ez jelentette volna számunkra.

3. Az elmúlt évben a hallgatói önkormányzatokon kívül a felsőoktatási szféra szinte egyetlen rétege sem volt képes saját árnyékán túllépve lemondani arról, hogy pozíciójának körülbástyázása helyett az érdemi átalakítás lépéseit határozza meg. Ennek eredménye lett a sok visszalépést tartalmazó törvénytervezet, valamint a meglehetősen eklektikus, sok mindenről beszélő, de érdemben keveset mondó, eszköz- és biztosítékrendszer nélküli fejlesztési koncepció. Úgy tűnik, hogy ezt a struktúrát — egyébként érthető módon — a Pénzügyminisztérium sem hajlandó a továbbiakban finanszírozni.

Az OFÉSZ és az általa képviselt hallgatóság számára elfogadhatatlan az, hogy a felsőoktatás-átalakítás és -fejlesztés kérdéseit a biztosíték és kompenzációs rendszer nélküli tandíjszedés bevezetésével próbálja meg bárki is azonosítani.

Elfogadhatatlan és tűrhetetlen az a törekvés, hogy arra az elavult, gazdaságtalan és kevéssé hatékony felsőoktatási struktúrára, amelyre a jelek szerint a PM nem hajlandó többletforrásokat biztosítani, a hallgatóságtól akarjon bárki is hiányzó forrásokat előteremteni.

4. Megdöbbenéssel fogadtuk, hogy az Ön munkatársa, Polónyi István a sajtóban valamint a felsőoktatási szféra különböző illetékeseivel folytatott megbeszélésein többször is a hallgatókkal, illetve az OFÉSZ képviselőivel történt megegyezésről beszélt. A legutóbbi tandíjjal kapcsolatos megbeszélésen személyesen is tisztáztuk Polónyi úrral, hogy az OFÉSZ *mostantól* részt szeretne venni az általa vezetett bizottság munkájában, amely a tandíj- és a hallgatói juttatási rendszer *technikai* kérdéseivel foglalkozik. Az általa vezetett bizottság munkájában való leendő részvételünk, azonban nem értelmezhető úgy, hogy az OFÉSZ meegyezett volna bárkivel is tandíjügyben. Az általa szakértői fizetésért eddig alkalmazott hallgatókkal kapcsolatosan pedig nem egyszer tisztáztuk már, hogy az OFÉSZ nem vindikálja magának a beleszólás jogát abba, hogy az MKM kit, mekkora fizetésért, milyen feladatra alkalmaz, azonban a fizetett diákszakértőkkel való közös munka és az OFÉSZ képviselőivel való megegyezés közé nem lehet egyenlőségjelet tenni.

Tandíjjal kapcsolatosan mind a mai napig semmiféle politikai egyeztetés nem történt az OFÉSZ képviselői és az MKM között. Az a tény, hogy az OFÉSZ képviselői a felsőoktatási törvénytervezet és a fejlesztési koncepció kimunkálása során nem opponáltak folyamatosan, és a tandíj bevezetésének tényével nem vitatkoztak, nem feltétel nélküli beleegyezésüket, de konstruktív együttműködési készségüket, MKM iránti bizalmukat mutatta.

5. Nem világos számukra, hogy az egységesen 2000 Ft-os havi tandíj hogyan egyeztethető össze a felsőoktatási törvénytervezetben megfogalmazottakkal (a tandíjat az intézmény tanácsa állapítja meg), a fejlesztési koncepcióval (a tandíj a közvetlen képzési költségek fixszázalékában legyen meghatározva), valamint a Polónyi-féle bizottság eddigi anyagaival.

A tandíj emlegetése a jelenlegi helyzetben a hallgatóság számára azért elfogadhatatlan, mert *a 2000 Ft-os tandíj bevezetésének a tényén kívül szinte semmi sincs meghatározva.* Alapvető elvi kérdések tisztázatlanok. Még csak azt sem lehet pontosan tudni, hogy a tandíjrendszer jogi alapját jelentő felsőoktatási törvény mikor kerül az Országgyűlés elé, hogy sikerül-e elérni az akadémiai törvénnyel való együttes, de legalábbis azt megelőző tárgyalását. Utalás sem történik arra, hogy pontosan mire használható fel, és mire nem az intézmények tandíjbevétele. Arra sincs biztosíték, hogy a tandíjak az intézmények bevételét, illetőleg az intézmények erőforrásait fogják növelni. Semmilyen garancia nincs arra, hogy a Pénzügyminisztérium nem fogja tetszőleges alkalommal megismételni az intézményi költségvetések jelenlegihez hasonló drasztikus és némileg önkényes csökkentését. Nem látható tisztán, hogy a felsőoktatás szükséges rekonstrukciójából egyáltalán megvalósul-e valami.

Mindezekből következően elfogadhatatlan az, hogy az MKM illetékesei minél hamarább, politikai egyeztetések megspórolásával a Kormány és a Magyar Országgyűlés döntésének elébe vágva, megpróbálnak előre definiálni egy kellően át nem gondolt tandíjrendszert. A sajtónak adott nyilatkozatokat olyan definitív lépésként értékeljük, amelynek célja logikailag nem lehet más, mint az, hogy egy ötlet jó előre, minden érdemi és kompetens döntés előtt megváltoztathatatlan rendszerré merevedjen.

Természetesen megértjük a Művelődés- és Közoktatási Minisztérium érintett vezetőinek azon törekvését, hogy végre valami kézzelfogható és mindenki számára megmutatható változás történjék a magyar felsőoktatásban. Ugyanakkor nem fogadjuk el a vélt legkisebb ellenállás irányába történő haladást, valamilyen látványos és kézzelfogható eredmény felmutatása érdekében.

Világosan szeretnénk látni, hogy a tandíjrendszeren kívül — az eredetileg meghirdetett és az OFÉSZ, valamint a hallgatói önkormányzatok által mindig is támogatott többi fő koncepcionális elemből — mi az amit sikerült végigvinni, aminek érdemi megvalósulási esélyét egyik, vagy másik érdekcsoport, ilyen, vagy olyan meggondolásból eddig nem csökkentette le a minimumra.

Példának okáért az ágazati szétaprózottság megszüntetését, az MTA gyámkodó szerepének felszámolását, a felsőoktatás finanszírozásának fordulatértékű növelését és rekonstrukcióját, a területi rendiség felszámolását, a szabad tanárválasztást és a hallgatók áramlásához kapcsolt normatív finanszírozást, az oktatói mobilitás növelését, a kreditrendszer feltételrendszerének megteremtését említhetnénk.

Ezen koncepcionális elemek érdemi megvalósulása jelenti ugyanis erkölcsi alapját és alapfeltételét a tandíjrendszer bevezethetőségének.

Az MKM mindig számíthatott, és ezentúl is számíthat a hallgatóság támogatására abban, hogy a lehető legrövidebb időn belül sikerüljön közösen kiharcolni annak a feltételrendszernek a megvalósulását, amelyben erkölcsi alapot értelmet nyer az általános tandíj emlegetése, amelyben a tandíjrendszer bevezetése nem egy funkció nélküli, sok felesleges és káros indulatot kiváltó, ámde látványos manőver lenne, hanem egy korszerű felsőoktatási rendszer obligát eleme.

6. Hangsúlyozzuk, hogy problémánk nem elsősorban a tandíjrendszer *tényével* van, hanem azzal a rendkívül sok bizonytalansági tényezővel, tisztázatlan kérdéssel, ami a jelenlegi nyilatkozatáradatot körüllengi.

Nem látható világosan, hogy a hallgatók milyen alapon, kinek, és mire fizessenek tandíjat. Lesz-e a tandíjnak bértartalma?

Az MKM miért pont a tandíj minimumát akarja előírni az intézményeknek, az esetlegesen beszedhető tandíj maximálása helyett. Mikor és kivel egyeztette ezt a látszólag egyszerű technikai okokkal magyarázható lépést, amely révén a tandíj a felsőoktatás-finanszírozás egyik pótlólagos forrásából, forrássá válik, megszüntetve az intézmények lehetőségét.

A tandíjjal kapcsolatos kompénzációs rendszer egyelőre még elveiben is kidolgozatlan, alapvető kérdések tisztázatla-nok és nyitottak. Tandíjrendszer bevezetése a kompenzációs mechanizmusok kidolgozása előtt, legalább olyan értelmetlen, mint egy szövegkörnyezetéből önkényesen kiragadott félmondaton vitatkozni.

7. Az esetleges politikai feszültségek keletkezéséért ki lesz a felelős?

Azok a minisztériumi bürokraták, akik azt a tényt, hogy a hallgatói önkormányzatok képviselői elvileg elfogadhatónak és elképzelhetőnek tartanak egy olyan felsőoktatási viszony- és feltételrendszert, amelynek egyik részeleme lehet egy későbbi alkalommal kidolgozandó tandíjrendszer, úgy interpretálnak miniszterüknek, mintha megegyeztek volna a hallgatókkal az ő általuk elképzelt — de még senki által nem ismert és nem egyeztetett — tandíjrendszer bevezetésében?

Vagy az a miniszter, aki ezt elhiszi és eszerint cselekszik?

Vagy azok a hallgatói rétegek, akik egyéb feltételek és érdemi változások híján eddigi képzési és tanulási feltételrendszerük romlásaként fogják megélni a kialakult helyzetet?

Vagy netán az a hallgatói érdekképviseleti szervezet, amelyik szeretné megakadályozni azt, hogy a felsőoktatási rendszer változtatását azonosítsák az általános tandíjkötelezettség bevezetésével, a jelenlegi vezetőoktatói pozíciók erősítésével, a hallgatói jogok drasztikus csökkentésével, valamint a PM által nem biztosított többletforrások a hallgatói zsebből történő finanszírozásával.

Úgy gondoljuk, hogy a további eredményes együttműködés érdekében feltétlenül szükséges az OFÉSZ képviselőivel való politikai egyeztetés pótlása. Kérjük informálja Andrásfalvy miniszter urat arról, hogy a hallgatói képviselőkkel való megegyezéssel kapcsolatban valakik csúnyán félretájékoztatták. Nyilvánvalóan ennek köszönhető, hogy a Miniszter Úr az Országgyűlésen a hallgatókkal való megegyezésről beszélt. Szeretnénk elkerülni, hogy tiltakozásunkkal a Miniszter Urat hozzuk kínos helyzetbe.

A két évvel ezelőtti diákdemonstráció tükrében és a jelenlegi belpolitikai helyzetben aggodalommal tölt el bennünket Polónyi Úr azon kijelentése, hogy egy esetleges diákdemonstráció esetén *„a kormány majd megfontolja mit csinál, ha feszültséget érez".* Úgy gondoljuk, nem szabadna az MKM felelős munkatársainak a politikai egyeztetést elkerülve, a diákságot meggondolatlan elszólásokkal tüntetésekre hergelniük. Eddigi konstruktív együttműködési készségünket pedig nagy hiba lenne gyengeségnek értékelni. Világosan látni kell, hogy az OFÉSZ számára nem egy, az álláspontját legitimáló és nyomatékosító tandíjellenes diákdemonstráció megszervezése jelenti a fő nehézséget, hanem az, hogy az MKM munkatársainak maximális korrektsége és együttműködése mellett, egy megfelelő feltétel- és kompenzációs rendszer kidolgozása és megléte esetén, hogyan képes hozzájárulni ahhoz, hogy a jelenlegi, sok feszültséggel terhes belpolitikai helyzetben ne menjen ki a hallgatóság (is) az utcára. Nem látjuk világosan, az MKM néhány bürokratája miért ragaszkodik a hallgatósággal való egyeztetés megkerüléséhez, pontatlan tájékoztatással a hallgatóság hergeléséhez, valamint saját minisztere félretájékoztatásához.

Az OFÉSZ elnöksége feltétlenül szeretné elkerülni, hogy a két évvel ezelőtti diákdemonstrációhoz hasonlóan a sajtón keresztül kelljen Miniszter Úrral kommunikálnia.

Üdvözlettel az OFÉSZ Elnökségének nevében:

GILLY GYULA
OFÉSZ elnök

Vári Fábián László

Glória valakinek

Bukó szép szivárvány
az ő glóriája,
viselje sokáig —
néki ezt kívánja,

s illő alázattal
mellé lép a másik.
Emelkedik a kéz,
a vér harsonázik,

inge alá hogyha
bujdosik a csókja,
melle hamvasának
lángos lobogója.

S indulnának együtt,
illő büszkeséggel,
ajkuk közt aranyló,
címeres pecséttel,

arcukon a hittel,
annak elmúltával
léptükben a lombok
zöld riadalmával.

Elsöpört a falevél
melankóliája,
leterít az idő
harangkondítása...

Bágyi Bencze Jakab

A Tomiszba száműzött Ovidius

Boltívek alatt kuporogni
Tiltott igéket róni a porba
Hű kegyenceddé alázkodni
És szidni, szidni tégedet Róma

Szabad képzetem leigázod
Bár neked köszönök borút s derűt
Lehet, ha holnap bölcs kegy vár ott
De múlik az éj, s a hajnal lehűt

A partról visszaroskadó
hullám az életem ma itt
Minden ábránd fantom-hajó
Bűvöli Róma tornyait

Augustus, hatalmad mekkora?
A bűnöm nem lehet nagyobb
Mint írtam, a tiszta szó bora
A vágyat meg nem tilthatod

Szerelmünk nem volt hű sosem
Nőink iránt, de Róma szent
Ezt te is jól tudod, hiszen
Egész életed erre ment

A partról visszaroskadó
hullám az életem ma itt
Minden ábránd fantom-hajó
bűvöli Róma tornyait

Két tenger fölött vijjogó
Sirály a lelked Publius
És nincs hajó mely érted jön
S e pár sor is zátonyra fut

Kivont tollak között

Vári Fábián László könyvét olvasva térben és időben utazhatunk majdnem minden (magyar) kultúrrégióban. Közben már-már meg is feledkezhetnénk Kárpátaljáról, Vári Fábián forrásvidékéről, hogyha időnként nem bukkannának elő az ars poetica-s beütések, a halálosan komoly kiindulóponttal, visszahelyezve a költőt a vállalt szerepbe: „Úgy élek évek óta már, / Mint aki fejvesztésre vár, / / Vagy gályára tán egy parton. / Fejemet kezemben tartom. /... / Hadd láthassam meg, kérem, / Bíborban bugyogó vérem ..." (Kivont kardok között); vagy: „E földről én el nem futhatok, / s meg sem halhatok készakarva. / Feszül rajtam a bánat inge / kikeményítve, kivasalva." (E földről...)

Magabiztosan tekintget be különböző korokba, s úgy ölti fel a modort, hogy azon folyamatosan átvilágít egyénisége. Mindig pontosan fogalmaz, sallang akkor sem ütközik ki szövegeiből, ha azt a forma eleve felkínálja. Jól visszafogott, jól alkalmazott nyelve arról győz meg, hogy az egyébként *még* fiatalnak számító szerző tudja *már* mindazt, amit tudnia kell egy gyakorló költőnek hitelessége érdekében: „Eljő, ím újbor ünnepe is, / Úr asztalánál nem várnak ránk. / Szánk szögletén csöndes patakban, / szakadni kezd a Miatyánk... / Ármányos félhomály szállja meg / a hajósok szemgödreit. / Sodorják felénk a fellegek / Drinápoly karcsú tornyait." (Útban Törökország felé). Jeszenyint is mívesen közelíti meg (akárcsak Adyt vagy Rimbaud-t) a kései utód, s magunk mellett érezzük a kétely, a bánat szőke költőjét: „Vonaglok már csak a télben, / vacogó ének a számon, / dereng a túlvilág fénye. / Édes szép anyámat szánom." (Jeszenyin búcsúja)

A szerelem, az asszonyélmény is meghatározója életünknek. Költőemberek, mert szavakban őrzik, több fájdalommal élik át az első szerelmeket: „S indulnánk együtt, / illő büszkeséggel, / ajkunk közt aranyló / címeres pecséttel, / / arcunkon a hittel, / annak elmúltával / léptünkben a lombok / zöld riadalmával. / / Elsöpört a falevél melankóliája, leterít az idő harangkondítása... (Glória valakinek)

Balladás hangulathoz értünk az idézett verssel, s szólni kell e helyt, a balladamotívumokról, amelyeket beépít, átfogalmaz a költő. A látszólag könnyed sorok tragikumot hordoznak, amelynek rögzítése maradandóan nemes költői eszközökkel történik: „Titkos az szerelem, / nincsen is virága, / ékes ravatalom / égő öled ágya." (Görög Szép Katáért) De a balladásság mellett boszorkányok is feltünedeznek, Báthori Anna alakja is: „Neved torkomból fölszakadna, / s igévé lenne: Anna, Anna! / De kiáltásom fennakadna / a mennyek dördülésein..." (Báthori Anna) — olyan sodró költészet biztató jelei mindezek, amelyek emlékezetessé teszik a költővel való találkozást. A versek többsége komor, tragikus, de mindezek által szép és sokat sejtető. Pető János címlapillusztrációja s a ciklusokat bevezető rajzai tovább tágítják Vári Fábián László költői világát bennünk: látni az élményként befogadott világgal hadakozni a költőt a végeken, kivont kardok, kivont tollak között...

Simó Márton

Könyvek, költők, határok

Könyvekről írni manapság eléggé merész dolog. Ezelőtt néhány évvel jóval könnyebb és egyszerűbb volt átlátni a megjelenő műveken: megvoltak az évtizedek óta működő kiadók, folyóiratok, alkotói csoportok és volt az írott szónak egy jól körülhatárolható/szabott csapongási tere. A lelkiismeretes olvasó nem tett egyebet, mint figyelte ezeket a csatornákat és sorok között, parabolák mögött leskelődve megtalálta az alkotói szándék hordozta lényeget... Így volt ez itt Magyarországon, s a szomszéd országok magyar irodalmában is, és — ha véletlenül — szamizdatot vagy nyugati magyar írást olvastunk, akkor sem történt semmi vészes, hiszen nyilvánvaló volt, hogy az, akárcsak a hazai: valami ellen (is) íródott... Néhány év óta nagyot változott a helyzet: megszűnt a külső/felső nyomás, egyből megváltoztak (véljük) az alkotói magatartásformák és módosultak a csatornák is, amelyeken irodalom csordogált a befogadó felé... Ma még a legjobb szándékkal sem lehet követni a könyvtermést, s ráadásul: hiába keresünk néhány jól megszokott folyóiratot vagy könyvkiadót, helyettük új/ismeretlen képződményeket látunk. És megnyíltak a határok is, nagyobbrészt átjárhatóak, s a magyar nyelvterületen otthon lehet, otthonra lelhet bárhol a magyar alkotó... De: amíg az anyaországi magyar író viselkedhet immár európai módon, viszonyulhat az ezredvég lemondó pesszimizmusával a kultúrához, addig a kisebbségi magyar üres ripacskodást vél ebben a nagy felzárkózási kísérletben és (bár előfordulhat, hogy rejtezik egy-két ezerforintos a zsebében, s nincsenek nyelvi akadályai) szorongva áll meg a pesti forgatagban: hol van a hazám? Mert: a kisebbségben a rendszerváltás(ok) után is maradt egy plusz tartalma az irodalomnak, (részben) továbbra is *valamiért* és *valami ellen* íródik, s nemcsak azért, mert egy vidék lakosainak bizonyos százaléka érzékeny és javíthatatlan grafomániá(kus)s. Tudjuk, hogy minden harmadik magyart átléptek a határok; így valószínű, hogy minden harmadik magyar író szórványból, diaszpórából, kisebbségből szólít meg minket...

a. gy.

Lengyel színházi alternatíva

Megvallom, színpadról nem néztem még színházi előadást. Úgy képzeltem, azok a deszkák a színészeké, nekik kell ott valami hasznosat produkálni. Hét elején azonban a szegedi (alternatív-) színházkedvelőknek lehetőségük nyílott arra, hogy a történtektől néhány méterre foglaljanak helyet. Persze, csak akkor, ha talált. A Zakopanei Witkacy Színház előadásait ugyanis telt ház kísérte végig. Nem meglepő — ahogy azt az előzetes hírek is jelezték — hogy e társulat fellépéseire hazájukban Lengyelország másik végéből is eljönnek a polgárok. Most Szegeden is bemutatták tudásukat; két darabot adtak elő a Kisszínházban. Hétfőn Calderon Theatrum Mundi-ját (A nagy világszínház), kedden pedig Marlowe Doktor Faustus című művét vitték színre, sajátos feldolgozásban, s értelmezésben. „Ráadásul" a magyar színházakban ugyancsak „szokatlan" módon — de ez esetben érthetően — lengyelül szóltak a színészek.

A nagy világszínház főszereplője az ember, aki igyekszik sok minden lenni, csak éppen nem önmaga. A nagy rendező, a Mindenható Isten kiosztja a szerepeket, hogy aztán az azokat viselők előbb kellően megmámorosodjanak, majd meghasonuljanak a tetszelgésben. S közben természetesen zajlik az élet, forognak a kerekek. A játék több helyen oly lendületes, magával ragadó, hogy az ember nem is bánja, hogy nem, vagy csak alig érti a szöveget. Hisz mi lenne akkor, ha még arra is figyelni kellene? A színészek határozott, karakán jellemeket formálnak, erőteljes játékukat ellensúlyozza az állandó díszlet. Ugyancsak örvendetes, hogy a kamaraszínházban kamarazenekar működött közre. Élőzenét hallhattunk, s itt-ott (de talán nem elégszer) zenés színdarabbá vált az előadás. A helykereső világszínházban végül mindenki megtér a maga gyarlóságába, ahol aztán elszámolhat túlkapásaival, megbánhatja tudva elkövetett bűneit. Függöny híján pedig: vastaps.

Pokoli világ jelent meg a nézők előtt kedden este, de inkább éjszaka. Az előadás — a hétfőihez hasonlóan — a színház előcsarnokában kezdődött, ahol rövid előjáték után felterelték a nézőket a színpadra. Bejáratként (most a Pokolba menet) ezúttal is a vészkijárat szolgált. Faustus baljós félhomályban, füstben, ködben vívta pokoli harcát az Ördöggel. Az előadás néhol nyomasztó, néhol ijesztő, de végig feszült kétségekkel teli. S kiderült: a pokolban lehet bűnöket megbánni, vezekelni, küzdeni a Rossz ellen, csak ez éppen teljesen felesleges. Az előadást most voltaképp két színész teljesítményére alapozta a rendezés. Ismét élőben ment a zenei kíséret, szinte az egész darab időtartama alatt. Hol élénken, mást elnyomva, hol pedig mintegy aláfestésként szóltak a hangszerek. A darab légköre jó lehetőség a profán gondolatoktól való elszakadásra, hisz a Pokol tüze elemészti az efféle gyarlóságokat. Függöny megint nem volt, de taps annál inkább.

Minősítés nélkül: a Witkacy Színház teljesítménye egészen új élményt jelentett a színházrajongóknak. Andrzej Dziuk, mindkét darab rendezője elképzeléseit jó színészgárdával válthatta valóra, s ezt legfőbb zsűri, a közönség is hálásan értékelte.

ARATÓ LÁSZLÓ

Szabó András

Dr. Freud és Mr. Hyde különös esete

— elegáns levezetés —

A tartalomjegyzékeken felnőtt fiatalember kilépett pesti albérletének ajtaján, gyalogolt kb. 20 percet, s a lakásba már úgy tért vissza, hogy kezében két egyliteres üveg volt. Az egyik címkéje tájékoztatott arról, hogy a kupakos üveg SZÉPASSZONYOK nevezetű, egri, félszáraz almabort tartalmaz. A címkén látható volt Eger város látképe, egy réginek tűnő metszet alapján. Az üveg zöld volt, s a címkének sem volt bátorsága más színekben pompázni.

Zöld, fehér. Minden tisztességes magyar ember fradista — mondta a fiatalember, azzal az ifjúi felháborodással, ami az általánosítások elutasítását érzékeltette. A fiatalember vásárolt magának egy margitszigeti kristályvizet is. Ez járt a borhoz, mintegy kísérőnek, hiszen hősünk nem bírta meginni a borokat tisztán.

Pedig a jó magyar ember csakis tisztán issza a jó magyar borokat — mondta a fiatalember, azzal az ifjúi felháborodással, ami az általánosítások elutasítását érzékeltette. Miután jóízűen elfogyasztotta mintegy két és fél óra alatt a kétliternyi folyadékot, szeretett volna aludni. Az alvás azonban — fél óra hánykolódás után úgy tetszett — nem jött össze. Ekkor megkereste gyűrött nadrágjában maradék pénzét. Kissé szomorúan állapította meg a tényt, hogy nincs már semminemű papírpénze. Kivette a maroknyi aprót és megszámolta: 93 Ft volt. Úgy gondolta — ha az alvás semmiképpen nem jött össze neki — elugrik a boltba két kifliért, majd a fennmaradó pénzből elmegy egy belvárosi, ám olcsóbb moziba, hogy megnézze azt az új, magyar nagyjátékfilmet, melyet a lapok rajongva dicsérnek. (Nem mintha sok reményt fűzött volna a filmhez: nem szerette, amikor mindenáron bizonygatják a közönségnek, hogy ő a bunkó, s nem a film rossz.)

Így is tett. Két kiflit elfogyasztott az élelmiszerbolt előtti padon, majd elindult a belváros felé. Nyolcvan forintért megvette a jegyét, s bár késve érkezett a mozi szinte üres volt, néhány részegen alvó csavargót, s egy tucatnyi kamaszt leszámítva. A vetítéssel vártak még egy kicsit, hátha érkezik egy-két elitkultúrára éhes honpolgár. De nem érkezett. A villanyokat lekapcsolták, a filmet elindították.

A fiatalember a nyolcvan forintjáért csak a negyedik sorba kapott jegyet, s a negyedik sor még javában a „cigánypáholyhoz" tartozott. Az első hat, fapados sort nevezték cigánypáholynak, ahonnan elég kényelmetlen volt a filmet megtekinteni, nem csak azért, mert a kemény fán az ember elülte a fenekét, de ráadásul a vászon közelsége és magassága miatt a nyaka is belefájdult a mozizásba.

A fiatalember jól tudta, hogy a kényelmetlenségért csak magát okolhatja, hiszen lett volna pénze drágább jegyre is, ha nem költi el borra és kristályvízre. Nem mintha szégyellte volna magát a cigánypáholy miatt, ez a tudat inkább büszkévé tette, hogy itt ülhet minden feszélyezettség nélkül. Mint ahogy tudta azt is, hogy öltözködése, illetve nem-öltözködése is eltér az átlag-elit-közepes fiatalokétól, akik amerikai, színes tornacipőkben, felvarrósoktól hemzsegő, hipózott farmernadrágokban, tarka ingekben jártak. Nem is divatnak tartotta ezt az öltözködést, hanem az idejekorán össze- és beolvadás jegyének.

A film főcíme és pár jelenet már lement a filmből, amikor egy fénysugár hatolt be a sötét terembe és megzavarta a fiatalembert a koncentrálásban. A fénysugárért egy nő volt a felelős, akinek, mint késő érkezőnek kinyitották a vetítőterem ajtaját, hogy beléphessen. Hősünk nem látta a nő arcát, csak testének arányait, amit vonzónak könyvelt el. Bele is feledkezett volna a filmbe azonnal, ha a nő nem mellette foglalt volna helyet. Nem fordult a nő felé, csak bambán bámulta tovább a vásznat. De ekkor már érezte, hogy a filmre nem tud figyelni. Ezzel együtt — úgy gondolta — a nyolcvan forint nem volt kidobott pénz. Ez az, amire hónapok óta vágyott: a kaland. Nem tartotta magát olyan fickónak, aki kihasználja, hogy éppen mellé ült egy kívánatos testű nő, de most cselekednie kellett. De miért éppen ide, mellém ült le ez a nő? — kérdezte magától. — Hiszen annyi hely van még ebben a szinte üres moziban. Az öltözködéséből sem lehet arra következtetni, hogy nincs pénze csak a cigánypáholyra. És a cigánypáholyban is van még rengeteg hely.

Bámulta tovább a filmet, de csak a nőre figyelt, aki ügyet sem vetett rá. Hallotta a film monoton zenéjét, trombitaszót, halk zongorázást, s néha üvöltő, trágár szavakat. Az egész mozi, a hangok, a sötét, a színes fény nyalábjai mind-mind beépültek az ő kis rövidfilmjébe. Kedd esti rövid film halk trombitálással, sokat sejtető zongoraszóval, trágár üvöltésekkel, színes fényekkel hozza a kalandot.

Szeretett volna ordítani a moziban, felállni és ordítani, hogy: „— Emberek, ilyen lenne az életem, ha kipucolnám." Próbálta magát lehiggasztani, nem akart a rövidfilmjére gondolni és legfőképpen a nőre nem akart gondolni. Egyetlen módszert ismert, amivel el lehet felejteni egy nőt: egy másik nő. Mert egy másik nő, nos az már egy módszer. A feleségére gondolt, vagyis arra akart gondolni, de az első gondolata az volt a témáról, hogy azért jött el moziba, hogy ne kelljen vele találkozni. Főleg borosan. A fiatalember összegezni próbálta tudását.

„A feleségem egy művelt lány. Pszichoanalitikus. Nő. Szeret engem és félt. Én meg egy seggfej vagyok."

Ez az utóbbi gondolatra azért volt szüksége a fiatalembernek, hogy végképp el tudja szánni magát arra, hogy megfogja a lány combját. Mikor ujjai hozzásimultak a combhoz, hirtelen megijedt magától. Ekkor kezdte felmérni, hogy cselekedete nem veszély nélküli.

A lány azonban hallgatott. Csak falta a pattogatott kukoricát.

Magyar ember evés közben nem beszél — mondta a fiatalember, azzal az ifjúi felháborodással, ami az általánosítások elutasítását érzékeltette.

A fiú keze ekkor már pofátlanul simogatta a lány combjának belső részét. A lány rá sem hederített, ette tovább a pattogatott kukoricát és éppúgy bámulta a vásznat, mint a tartalomjegyzékeken felnőtt fiatalember. Tulajdonképpen hősünk örült annak, hogy a lány nem beszél. Unta már a feleségének az állandó lelki szövegeit arról, hogy ő miért iszik, miért képtelen normális életet élni, mint sok más ember. A felesége, aki tulajdonképpen törvényesen nem volt a felesége, csak így nevezte, gyűlölte a fiatalember tudatalattiját. Mindenáron segíteni szeretett volna a fiúnak, hogy meggyógyuljon, de ő nem tartotta magát betegnek, s így a lány lassacskán az idegeire ment.

Néha azt álmodta a fiú, hogy barátnője, élettársa, felesége, a pszichoanalitikus (valójában pszichológia szakos hallgató) az idegszálain táncol valami neoklasszikus komolyzenére, a feje pedig fájdalmában ide-oda gurul a szobában.

Szeretett volna valami okosat mondani a lánynak a film után, mikor felgyújtják a villanyt:

„A nemzet kérdése szerintem is nagyon fontos. A rendező azonban jól érezte, hogy veszélyes ezt a fogalmat túllihegni. Ismered Kornis Körmagyar c. drámáját? Nos, ebben van erről egy zseniális rész, pár kis mondat:

„Nyelvében él a nemzet, de nyelvével még egy nemzet se nemzett! Látja, milyen maga, látja?! Cipője Arany, szája Petőfi, agya Tompa."

Már alig várta, hogy kigyúljanak a fények a teremben, meglássa a lányt, a lány arcát, a moziból kifelé menet lenyomassa a nagyszövegét neki, majd hazakísérje. Esetleg felugrik az albérletbe, elvesz a barátnőjétől egy-két százast és vesz belőle egy pár üveg bort, amit valahol megisznak együtt.

A fiatalember örömmel vette tudomásul azt a bizsergető érzést, amit hónapok óta nem érzett, egy új nő meghódításának lehetőségét jelző bizsergetést. Furcsa, alamuszi vidámsággal gondolt arra is, hogy lehetséges, hogy az este folyamán még láthatja egy üveg címkéjén Eger város zöld-fehér látképét.

Már-már beleizzadt a lelke a várakozásba, mikor véget ért a film, s ő úgy érezte, ahogy a trombita és a zongora hangja még szólt, hogy most az ő filmje kezdődik. És lehet, hogy nem is lesz rövidfilm. Mindenesetre katarzist várt e műtől.

A lány mellette felhúzta a kabátját, s hirtelen a fiúra nézett, aki még mindig gyáván bambult a vászonra, s azt mondta:

— Azért jöttem utánad, hogy ne igyál többet. Holnap dolgoznod kell. A fiú nem is nézett vissza. A moziból kifelé rágyújtott egy cigarettára és csendesen bandukolt a lány mellett. A lány hosszú hallgatás után azt kérdezte a fiútól:

— Tibor, neked nem jutott eszedbe a film nemzetfelfogásáról az a klasszikus Kornis idézet a Körmagyarból, hogy: „Nyelvében él a nemzet, de nyelvével még egy nemzet se nemzett!"?

A Magyar Nemzet középen

A magyar sajtóban van ma egy lap, amelynek célja középen maradni a két szélső pont, a bal és a jobb oldali sajtó között. Eszközül a semlegességet, a hitelességet és a pontosságot választotta. Ez az első hallásra propagandaszövegnek tűnő kijelentés, *október 13-án* Szegeden hangzott el a Magyar Nemzet Napok azon rendezvényén, amikor a lap vezérkara találkozott az olvasókkal. Krasznai Zoltán főszerkesztővel a fórum után beszélgettünk.

— A Magyar Nemzet a közelmúlt viharos eseményei után mára elveszítette olvasó táborának zömét. Amikor egy kollégám először látta a plakátot, hogy Magyar Nemzet napok lesznek Szegeden, eltűnődött, mekkora bajban lehet ez a nagy múltú újság, ha kénytelen így reklámozni magát. Tényleg ekkora a baj?

— Azt hiszem, ez nem a bajnak, hanem annak a jele, hogy a sajtópiacon nagyon éles verseny van, s ebben mindenki lehetőségei, hagyományai szerint vesz részt. Nálunk sosem jelenik meg olyan írás, amely más lapot elmarasztal vagy belügyeibe avatkozik be. Mi nem botrányokról cikkezve kívánjuk javítani a hitelességünket. Szeged, az egyetemi városokat felkereső átgondolt piacbővítési stratégiák harmadik állomása. Ezt megelőzően *Miskolcon* és *Debrecenben* tartottunk hasonló redezvényt. Célunk, hogy elsősorban a fiatal olvasókhoz juttassuk el a lapot. Legnagyobb gondunk, hogy az igényes és a zömében értelmiségi körből kikerülő olvasóink egyre inkább az idősebb korosztály tagjai. Ha azt szeretnénk, hogy még 10—20 év múlva is legyen Magyar Nemzet, akkor el kell tudnunk juttatni a lapot a fiatalokhoz, elsősorban a leendő értelmiséghez, a majdani középosztályhoz.

— A rendszerváltás időszakában a Magyar Nemzet volt a legprogresszívebb lap az országban.

— Abban az időben sajátos helyzetben volt a Magyar Nemzet, gyakorlatilag nem volt versenytársa. A többi lap egyáltalán nem, a Magyar Nemzet viszonylag szabad volt. Ez a relatív szabadság sok olvasót vonzott. Ma, amikor a sajtó szabad, az emberek inkább a politikai szimpátiájuknak megfelelően választanak újságot. Bízom abban, hogy az a fajta el nem kötelezett szemlélet, amely ma a lapot jellemzi, idővel meghozza a gyümölcsét. Az emberek értékelni fogják, hogy nem pártoskodó írásokat, hanem kiegyensúlyozott, mértéktartó hangvételű cikkeket olvashatnak. Azt gondolom, két év múlva a választások után a mostani politikai képlet felborul. Nagyon könnyen elképzelhető, hogy a jelenleg ellenzéki lapok kormánypártiak lesznek, a kormánypártiak pedig ellenzékivé válnak. A ma vadul ellenzéki, holnap vadul kormánypárti újságírók hitele igen gyorsan elolvad majd az olvasók előtt. A Magyar Nemzet lesz az egyedüli lap a „mezőnyben", amely elmondhatja magáról, hogy az előző és a mostani kormány alatt is függetlenként működik.

— A főszerkesztő szerint eljön még a Magyar Nemzet reneszánsza?

— Nagyon bízom benne. Ha nem így gondolnám, nem mentem volna a laphoz.

— A nemrégiben Szegeden megtartott, az ország különféle liberális erőiknek platformot adó rendezvényen, a Liberátoron olyan kijelentés hangzott el, hogy bár a kormány sokat bírálja a sajtót, a sajtó is túl sokat foglalkozik önmagával.

— Ebben van igazság. Nemcsak a kormány sértődékeny, hanem a sajtó egy része is az. Mi nem foglalkozunk más lapok belső ügyeivel, a sajtóval kapcsolatos témákkal is csak a szükséges mértékben, amennyire az a közéletet, a demokráciát, s általában az olvasóinkat érdekli. Lényegtelennek tartom azt, hogy a konkurens lapnál kik csinálják az újságot. Csak az számít, hogy milyen az a lap. Az újságírók egy részében a rendszerváltás előtti években nagyon erős fusztráció alakult ki. Az újságíró szakmájánál fogva az az értelmiségi, aki a legtöbb információhoz jut hozzá. Amíg nem volt szabad sajtó, ezek többségét nem lehetett megírni. A változásokkal együtt párhuzamosan vált szabaddá a sajtó, egyre többet lehetett írni. Nagyon sok újságíróban az a hamis kép alakult ki, hogy azért vannak a változások, mert ő megír bizonyos dolgokat. Sok újságíró azóta is politikacsinálónak képzeli magát. A sajtó és a kormányzat közötti viták, a kölcsönös sértődöttség egy része kimondatlanul erről szól. Ezek a szereptévesztések azonban együtt járnak az átmenettel, de kinőhetőek. Lehet, azonban, hogy csak néhány választási periódus után...

PÁL TAMÁS PÉTER

Harmadik út?

Másfél éve szerveződött Pozsgay Imre és Bíró Zoltán vezetésével a magát nemzeti centrumként meghatározó mozgalom, a *Nemzeti Demokrata Szövetség*. A magyar politikai kínálatból a Szonda Ipsos legújabb közvéleménykutatása szerint is hiányzik a mérsékelt baloldal, melynek programját a közvélemény az NDSZ irányultságában véli felfedezni. *Bíró Zoltánt* faggatva, az újdonsült pártról kívántunk képet kapni.

— A nemzeti politika Európaszerte az integrációval szembeszálló erőket aktivizálja. Az Önök elképzelése, hogy Európa a nemzetek európája legyen. Hogyan értik ezt?

— Ha nem a nemzetekre és nemzeti kultúrákra épülő Európa képe formálódik meg, akkor nem fog sikerülni az európai integráció. Azok a nemzeti erők, amelyek most Maastrichttal szemben megnyilvánultak Dániában vagy Franciaországban, Európa más térségeiben is jelentkezni fognak. E fölé szervezni európai integrációt csak nemzeti alapon lehet.

— Nagyot téved, aki azt mondja: az NDSZ és az SZDSZ Európa-képe lényegileg azonos?

— Amennyire ismerem az SZDSZ-t, egy erőteljesen angolszász alapokra épülő, amerikanizált integrációt képzel el. Mi olyan Európát, amely nemzeti alapokon szerveződik, a nemzeti alapokat azonban nem elsősorban az államnemzetben látva fontosnak, hanem a kultúrnemzetben. Ezzel természetesen nem zárom ki, bizonyos állami önállóság szükségképpeni fennmaradását.

— Ön látogatást tett Kadhafi Líbiájában, akit az európai politika terroristaként tart nyilván. Most Japánba készül, amely ország új nagykövete a magyar külpolitikát az Európai Közösség túlzott előnyben részesítése miatt bírálta. Ezen utak sajátos külpolitikai irányvonalat jeleznek vagy csak a felületes szemlélőnek tűnik így?

— Részben ez utóbbi, hiszen itt két meghívásnak tettem eleget. Másrészt én magam úgy gondolom — remélem az NDSZ hivatalos politikája is ennek megfelelően fog alakulni —, bármennyire sürgetjük és tartjuk fontosnak, hogy Európából, mint kontinensből legyen valami határozottan európai, azt tudásul kell venni — az európaiságnak a nemzeti kérdés után ez a fő összetevője —, hogy rajtunk kívül is van világ. A líbiai politika magatartását el lehet marasztalni egy európai felfogás szerint, de nem lehet a líbiai népet és történelmet Európacentrikusan nézni. Tudásul kell venni a merőben más történelmi, vallási, lelki meghatározottságokat, s önmagukban kell vizsgálni ezeket. Nem lehet például Iránt úgy megérteni, hogy mindenütt csak azokat a végleteket látom és azokban a végletekben ítélkezem, ami Iránból Európának látszik.

— Térjünk át az NDSZ belpolitikájára! Ön a párttá alakulásuk tervét bejelentő kecskeméti beszédében úgy fogalmazott: túrhetetlen, hogy a rendszerváltásnak csupán egy szűk kör legyen a haszonélvezője, a társadalom 80%-a pedig kárvallottja. Pozsgay Imrével azon a véleményen vannak, lehet, hogy más pártfelállásban is hasonló helyzet állt volna elő. Kit vagy mit bírál tulajdonképpen az NDSZ?

— Ma minden komoly pártnak feladata, hogy ne csak a pártokhoz, hanem az alakulóban lévő társadalmi rendszerhez való viszonyát is megmérje. A szociális piacgazdaság elvének, szándékának szólamszerű hangoztatása ehhez nem elegendő, hiszen a rendszerváltás egyelőre elsősorban azt mutatta meg, hogyan lehet egy vad, manchesteri kapitalizmust rászabadítani egy közép- vagy kelet-európai országra, és ennek milyen, már most látható következményei vannak. A kiút kérdése az, ami valódi gazdasági program alapja lehet. Ha nem találunk a megoldáshoz megfelelő eszközöket, lehetőségeket, akkor kezdhetjük elölről a történelmet.

— Az NDSZ programjában szerepel a „harmadik út" gondolata. Az önállósult Szlovákiában Meciar sajátosan szlovák utat hirdetett meg. Látjuk az eredményét. Nem érez-e rossz szájízt, amikor ezt a gondolatot politikai programként jeleníti meg?

— A kérdéshez hozzá kell fűznöm, arra nagyon ügyeltünk, hogy az úgynevezett „harmadik út" elképzelés ne váljék az NDSZ ideológiájává, amikor nem kívánjuk az ideológiai szerveződést. A másik: ha a felfogásomat szembesítem Meciáréval, a kettő között homlokegyenes szembenállást látok, hiszen a magyar történelmi hagyományban, ennek a bizonyos harmadik útnak benne volt ugyan a védekezés mozzanata, szükségképpen, de voltaképpen nem a védekezésre épül, hanem egy olyan programra, amelyet az NDSZ Európa felfogására vonatkozó kérdés kapcsán vázoltam. *Integrált európát szervezni és közben a nemzeti jellegzetességeket fenntartani,* ez a politika művészete, nem pedig az, hogy azt mondom, nincs nemzet, miközben van. A kettőt egyeztetni kell tudni.

— Ön szerint az MDF vezetésével létrejöhet a nemzeti erők új, minden eddiginél átfogóbb szerveződése vagy ennek eleve gátat vetnek az eltérő felfogások?

— Azt gondolom, amíg az MDF kormánypolitikája nem változik, a kormány körül tömörült MDF erőcsoporttal nincs mit kezdenünk. Egyelőre nem látom az MDF-ben azt a lehetőséget, hogy komoly szövetség jöjjön létre vele.

— Orbán Viktor egyik beszédében felhívta hallgatósága figyelmét: ne legyenek illúziónk Csurka és Bíró felfogása között, alapjában véve nincs különbség. Mi a véleménye erről?

— A pécsi Fidesz-kongresszuson elmondott beszéde volt ez, s ott Csoóri Sándort is említette. Azt gondolom, hogy Orbán Viktornak vagy fogalma sincs a valóságos tényekről vagy úgy tesz, mintha nem lenne fogalma és valamilyen politikai-taktikai megfontolásból jónak látja, hogy minduntalan megjegyzéseket tegyen ránk. Ami a személyeket illeti: Csurka Istvánnal való korábbi szoros együttműködésem, amit ma is vállalok — nagyon hasznosnak tartom visszamenőleg —, nem jelenti azt, hogy Csurka Istvánnal ugyanazt a politikai irány képviseljük mindenben és ugyanazon az elvi alapon állnánk. Tehát vannak igen lényeges különbségek köztünk és bizonyos pontokon vannak egyezések, akár Csoórival, akár Csurkával, akár másokkal. Ha ezt egy politikus nem tudja differenciáltan nézni, akkor ez az ő szegénységi bizonyítványát jelzi. Ha nem akarja, akkor pedig azt hiszem, nagyon szerencsétlen taktikát választott.

MÓRICZ GÁBOR

A párizsi tudósító szemével

Mindig érdekes dolog más ember szemével látni magunkat. Főleg, ha az illetőnek más nézőpontból van lehetősége figyelni ugyanazokat az eseményeket és történéseket. *Thomas Schreiber úr 1948 óta* él Franciaországban, az *RFI vezető külpolitikai kommentátora, a Magyar Nemzet párizsi tudósítója.* A JATE aulájában Csiky László karikatúra-szobrai között beszélt arról, *miként látnak minket a franciák.*

Véleménye szerint két éve a magyar külpolitika fő útvonala Párizs volt. A kölcsönös érdeklődés azóta sem változott, Franciaország igyekszik tapogatózni, de kevésbé jó a helyzete ilyen téren, mert lemaradt a kelet-eurúpai országokkal való kapcsolattartásban Németország, Olaszország vagy akár Japán mögött is.

A nyugat-európai országok sokáig a régión belül, Romániát részesítették előnyben, de Bukarest lejáratta magát. Nemcsak Ceaucescu idején, de 1989 után is, és a mostani választási eredmények visszhangjából is ez tükröződik. Ma a francia külpolitika előnyben részesíti azokat az országokat, ahol valódi rendszerváltás ment végbe, így hazánkat, Lengyelországot és a Cseh és Szlovák Köztársaságot.

Schreiber úr szerint Magyarország saját magáról kialakított külföldi képe nem megfelelő. Sokkal jobb „propagandát" igényelnénk. A környező országok kihasználják ezeket a lehetőségeket, így könnyen fordítanak ellenünk egy-egy kiragadott, szélsőséges belpolitikai eseményt. Ezen feltétlenül változtatni kell, ez a magyar külpolitika egyik fontos feladata, de ebben jelentős szerepet játszhat a kint élő magyar közösség is.

A Párizsban élő újságíró szemével látva az is egyértelmű, hogy a külföldi sajtó szenzációhajszoló világában nem lehetünk mindig hír értékűek. A figyelem nem irányulhat csak ránk. Ezért is nagyon fontos a rólunk kialakuló kép itthonról történő formálása.

A beszélgetés során Schreiber úr nem kerülhette meg *Trianon-kérdését.* Franciaország akkor nem értette meg Magyarországot. Ma is kevesen tudják, hogy Európában a magyar a legnagyobb határon túl élő kisebbség, a szomszédainkkal felmerülő feszültség pedig *nem* revizionista probléma. Azonban azzal is tisztában kell lenni, hogy Franciaországnak is és sok más nyugat-európai országnak is megvannak a maguk kisebbségi problémái, ám ilyen téren kisebbek a mozgási lehetőségeik. A tudósító véleménye szerint ebben a kérdésben a határok nélküli Európa jelenthet majd megoldást. A franciáknak pedig először azt kell észrevenniük, hogy Magyarországon mennyi menekült van, és ebben a munkában hogyan tudják segíteni Budapestet.

A jelenlegi belpolitikai helyzet megítéléséről szólva Schreiber úr elmondta, hogy Magyarországról ma még több jót hallani, de kezdenek megjelenni a rossz vagy rossznak beállított hírek is. Az övön aluli ütések persze éreztetik hatásukat, de ezek még nem komoly tényezők. A magyar belpolitika kívülről nézve egyelőre *nevetséges* kérdésekkel is foglalkozik akkor, amikor sokkal súlyosabb problémák várnak megoldásra. Egyelőre a volt szocialista országokba beáramlott tőke 60%-a Magyarországra jött, és főleg ez érdekli a francia befektetőket. Azzal kapcsolatosan pedig, hogy a magyar csatlakozási kezdeményezéseket Franciaország akadályozza, a tudósító elmondta: A franciák a magyar gazdaságot még nem érzik elég versenyképesnek, és félő, hogy az inkább összeroppantaná, semmint segítené.

Utolsó gondolatként Thomas Schreiber a *jugoszláviai* eseményekkel kapcsolatban megjegyezte, hogy *jelenleg a kéksisakosok között a franciák száma a legmagasabb.* Azonban ezt kevésbé nézik jó szemmel a kisemberek. *A Nyugat nem szívesen hoz emberáldozatokat egy számára áttekinthetetlen helyzetben.* Inkább a békés megoldás lehetőségeit keresik.

BAJNAI ZSOLT

Schmidt Andrea felvétele

„Mi újság?”

Jenny Brown Amerikából érkezett. Az elmúlt négy évben Portlandban járt egyetemre, ahol „média” és „Kelet-Európa” stúdiumokat hallgatott. Amikor 1989-ben elindultak nálunk, a keleti tömbben a változások, mind jobban érdekelni kezdte, milyen szerepet tölt be Kelet-Európában a sajtó. Tavaly, miután befejezte tanulmányait, lehetősége nyílt arra, hogy Magyarországra jöjjön. Szegeden, a Juhász Gyula Tanárképzőn — a tanítás mellett — ismét foglalkozik a médiákkal — ez Jenny saját ötlete volt. Készített egy médiaelemző tanulmányt „Mi újság” címmel, amelyben tévéről, rádióról, írott sajtóról írt elemzést. Mint mondta, kitűnő lehetőség számára, hogy éppen a médiaháború idején lehet itt Magyarországon. Az elmúlt évben igen sok interjút készített — elsősorban újságírókkal — nemcsak Magyarországon, hanem Erdélyben is. A továbbiakban is szeretne foglalkozni a témával, és tanítani is mindezt. Ehhez további kutatómunkára lesz szüksége. Tervei között szerepel, hogy külsőzzön a Szabad Európa Rádiónak. Jenny Brown úgy tervezte, tanítani fogja a médiakutatást Magyarországon. Úgy érzi, ahhoz, hogy megváltozzon nálunk az emberek és a sajtó viszonya, változnia kell a kormány, a politikusok és az újságírók mentalitásának, illetve képzésüknek is. Szeretne sokkal részletesebben foglalkozni a médiatörvénynyel, megvizsgálni például, hogy a hírekben mi hangzik el erről. Nagy gondot okoz azonban, hogy nem beszél folyékonyan magyarul, másokra kell hagyatkoznia. Nincsenek állandó kapcsolatai, szeretne minél többet beszélgetni magyar újságírókkal, hiszen tavaly a tanulmányához is nagyon sok jó ötletet kapott a magyaroktól. Ideje kevés, félállásban tanít a Tanárképző Főiskolán. A média stúdiumot a JGYTF-n komolyabban szeretné okítani, ez viszont nehézségekbe ütközik, mert a rengeteg utánaolvasást, utánajárást a diákok nem mindegyike vállalja. Ezeken az órákon alapvető ismereteket szeretne adni a tanulóknak, elsősorban gyakorlati kérdésekből. — Most már össze tudom egyeztetni a saját elvárásaimat és azt, amit a diákoktól remélhetek — mondja. A médiával foglalkozó óráira — amelyet másodmagával együtt tart — körülbelül 16 harmadéves hallgató jár. Jenny szeretné, ha még többen jelentkeznének erre a kísérleti speciálkollégiumra. Itt először arról beszél, hogyan működik a sajtó az USA-ban. Összehasonlítja az ottani rendszert a nálunk kialakulóban lévővel. Tapasztalatai szerint ezek a gyakorlati témák érdeklik leginkább a hallgatókat. Szeretné rávezetni őket arra, hogy mindig kritikus szemmel figyeljék a sajtót. Az amerikai rendszer sem a létező legjobb, hiszen monopolhelyzetben vannak az egyes sajtóágak, néhány ember kezében összpontosulnak a főbb médiák. Úgy tűnik az egész, mintha szabad volna az amerikai sajtó, valójában nem az. Sajnos a zsurnaliszták sem mindig objektívek, és igazából hiányzik belőlük a kritikai szellem. Egy forrásból táplálkozik az amerikai média, mindegyik újságban ugyanaz a sztori jelenik meg. A versenyt kevesen élik túl. Általában a városokban két helyi lap helyett egyre több helyen már csak egy működik. Másrészről viszont a technikai fejlődés új utakat, lehetőségeket nyit. Előtérbe kerül a kábeltévé, a műholdas adás. Roppant lehetőségeket rejt a számítástechnika is. Bárki, aki meg akar valamit jelentetni, csak használja a számítógépét és csekély összegért helyet kaphat egy *Bitnet* nevű teletex típusú rendszerben. Az egész amerikai sajtóra érvényes, hogy hihetetlen harc dúl a profitért. Az igényességre törekvő újságok kénytelenek támogatásért kuncsorogni, ezután viszont igen nehéz megőrizni a függetlenségüket. A sajtó népszerűségre tör, hisz ez a túlélés garanciája. — Egy kevés intelligencia, jó sztori, ez a fennmaradás biztosítéka — állítja Jenny Brown. Mindemellett viszont a sajtó ellaposodik, mert egyetlen központi csatornából szerzi az információit. Rengeteg — körülbelül 30%-nyi — az újságokban a hirdetés, amely szintén sokszor olvashatatlanná teszi a lapokat. Az underground alternatív sajtómozgalom viszont meglepően erős, külön számítógépvonaluk is van. Különböző hálózatok működnek, így például a Bitnet csatorna részeként üzemelő *Piecenet*, a Békehálózat, ahova a világ bármelyik tájáról be lehet kapcsolódni. Ez a ma már nyitott rendszer régebben valóban föld alatti volt. Bizonyos csoportoknak fizetniük kell ezért a szolgáltatásért. Jenny Brown úgy tudja, hogy Magyarország is benne van e rendszerben, és Szegeden is vannak, akik hozzákapcsolódnak a Piecenethez. Nem hiszi, hogy az undergroundé a jövő. Az viszont biztos, ez a rendszer a legszabadabb, hiszen semmiféle törvényi szabályozás nem befolyásolja a működést. Az információáramlás egészen szabadon valósulhat meg itt. — Az Öbölháború alatt, amikor még egyetemre jártam, szerkesztettünk egy ilyen földalatti újságot. A háború ellenzői másutt nem kaphattak teret... Ebből a szempontból igaz, hogy nemcsak a pénz, de a technika is hatalommal bír a sajtóban. Az Öböl-háború idején Amerikában ezrek lesték a CNN adásait — meséli — hisz' 24 órában állandóan háborút sugárzott. Ezt a fajta tájékoztatást viszont csak azok vették komolyan, akik egész életükben kizárólag videojátékokat játszottak.

PÁL TAMÁS P.

Sport: jobbak a lányok

Továbbra sem érdemes focimeccsre járni. Sem az NB II-ben, sem a megyei II. osztályban. A Szeged SC utolsó, és a Főiskola úgy tűnik őket tekinti példaképnek. A JATE sem vitézkedik igazán, de ők legalább mindig jók egy x-re. Ezzel pedig a középmezőnyben foglalnak helyet. Ha már a panasznál tartunk, a JATE férfi kézilabdacsapata még mindig nem szerzett pontot a bajnokságban, bár a Makó elleni hazai 24—33 még nem is nagy zakó. Elég, ha néhány nevet felsorolok az ellenfélből: Szabó „Sonka”, Farkas „Cinga”, Dobó Karesz, Paku Laci. Ráadásul a tavalyi JATE-s gólkirály Szabó Norbert, „Hóvirág”, hetek óta harcképtelen. Szerencsére a főiskolás lányok botlás nélkül menetelnek az NB II. délkeleti csoportjában. Jelenleg elsők és reméljük, hogy a karcagi meccs után is az élről térhetnek téli pihenőre.

Kézilabda NB II. nők:

Szeghalom—Tanárképző
23-27 (13-10)

Szeghalom
Tanárképző: Benyovszki—Beslin 11, Nyitrai, Berta 1, Mikola 7, Veress 4, Majrovszki 1. csere: Czakó—Répási 2, Zsadányi 1, Antal, Lőrinc. Edző: Szabó József.

A szabadtéren lejátszott mérkőzés nem „tetszett” a főiskolásoknak és csak az egészpályás emberfogás hatására „tértek” magukhoz. Végeredményben megérdemelten nyertek.

Tanárképző—Békés
20-15 (12-5)

TK: Czakó (kapus), Végvári 4, Antal, Veress, Lőrinc. Edző: Szabó József.

Lányaink remek első félidő után kicsit leengedtek, de így is biztosan győztek. Továbbra is vezetik a tabellát.

Megyei I. osztály, férfiak:

Volán Old Boys—Tanárképző 25-25 (11-11)

TK: Bartha—Gera 8, Csergő 1, Csikós 4, Balogh 5, Katona 2, Ács 1, csere Benke—Nagy 3, Sári 1, Flórián, Veress. Edző: Balogh Tamás.

A volt válogatottakkal teletűzdelt, de már nem túl fiatal volánosok ellen a töretlen akarat hozta meg az egy pontot. A Volán legjobb lövői: Tamás 8, Buday 6, Lele 6.

Tanárképző—Hódmezővásárhelyi KC 18-23 (7-10)

TK: Bartha—Gera 5, Csergő 2, Csikos 3, Balogh 2, Katona, Ács 2, csere: Benke—Nagy, Sári 1, Flórián 3, Hold. Edző: Balogh Tamás.

A rutinos játékosokból álló Vásárhely ellen rutintalanul játszottak a hazaiak. Így a tavalyi bajnok ellen elvesztették az idei veretlenségüket.

Labdarúgás megyei II. osztály

Kiszombor—Tanárképző
1-1 (1-0)

A főiskolások már megint a kapusuknak köszönhetik a pontot.

Tanárképző—Földeák
2-3 (0-1)

Tanárképző: Steigerwald—Lakatos, Bajnok, Bartha, Nagy, Szalma, Beregzai, Berta, Kedves, Gergely, Holl, edző: Miskolczi József.

A főiskolásoknak egészen a 85. percig volt erejük egyenlíteni, de egy szabadrúgásgól eldöntötte a két pont sorsát. Góllövők: Holl, Bajnok (11-esből)

Földeák—JATE SC 1-1 (1-0)

Az esélyesebb hazaiak mindent megtettek a sikerért, de a vendégek „pontosan” távoztak.

JATE SC—Apátfalva
1-1 (0-1)

JATE: Bíró—Keszthelyi, Gardi, Csigér, Gálik, Kiss, Tóth K., Tóth G., (Kertész), Baranyai, Imre, (Tussinger), Kristán. Edző: dr. Ormándi János.

A vendég vezetését egy jó második félidővel egyenlítette ki az egyetemista csapat. A gól története: Baranyi jó labdával indított Kristánt, akit a vendég-védők csak elütni bírtak a tizenhatoson belül. A büntetőt Tóth Karcsi értékesítette. Jók: Kristán, Gálik, Tóth K.

Reméljük hagyománnyá válik!

A Teleki Blanka Kollégium másodízben rendezte meg október 13-án kedden, a késő esti órákban, a Teleki Kupa elnevezésű utcai futóversenyt. A kollégium felé menet már a rakparton is találkozhatott az ember az esedékes bemelegítést végzőkkel, ám aki nem akart „idő előtt elfáradni”, együtt edzhetett egy utolsót a többiekkel. A szervezők a remek divatbemutató után még egy átmozgatásról is gondoskodtak. A kemény hideg ellenére több mint 260-an álltak a startvonalhoz. Pontban 23 órakor hangzott fel a „Rajt” jelszó. Óriási hangzavar közepette vágott neki a mezőny a *7,5 km*-es távnak, a következő útvonalon: Semmelweis utca—Tisza Lajos körút—Korányi fasor—Tisza Lajos körút—Dózsa utca — Tanácsköztársaság útja—Belvárosi híd—Népkert sor—Temesvári körút—Székely sor—Belvárosi híd—Oskola utca—Dóm tér—Tisza Lajos körút—Semmelweis utca.

A futni vágyók eltűntek a sötétben, ám a kollégium előtt továbbra is sokan álltak, hiszen mindenki kíváncsi volt arra, vajon ki lesz az, akit először meg lehet majd pillantani. A kérdés alig több, mint húsz perc múlva dőlt el, ekkor bukkant ugyanis fel a férfi abszolút verseny győztese, *Farkas Géza*. Őt követte közel félperces hátránnyal *Susányi Tamás*, majd tovább néhány másodperccel *Balassa Levente*. A női abszolút versenyben a következő sorrend alakult ki: *Százi Bea, Szabó Andrea, Forgács Ágnes*.

Ezután az ünnepélyes eredményhirdetés még váratott magára, hiszen a jócskán elfáradt versenyzők jóízűt kortyolgattak és falatozgattak a forró teából és a zsíros kenyérből! A díjkiosztáson szépszámú különdíj is gazdára talált. A főiskolások és egyetemisták versenyében Balassa Levente győzedelmeskedett. Első alkalommal jutalmazták a középiskolások teljesítményét, ahol is a sorrend a következő lett: *Bessenyei Attila, Balogh Ede, Dudi Zsolt.* Külön díjazták a *legjobb „Telekista”* fiút és lányt, valamint a verseny legidősebb résztvevőjét is. Előbbi kategóriában *Prohászka Zsolt* és *Szabó Andrea*, utóbbiban *Génes Ferenc* vehette át a jutalmat.

A futást kedvelők és felsőfokon művelők ezen találkozója bizonyította, hogy érdemes ehhez hasonló eseményeket rendezni, hiszen a zord hideg ellenére nagy mezőny gyűlt össze. Még így is sokan kívánták a mozgást, ez pedig manapság igen nagy szó. Sok sikert a jövőben is, Teleki Kupa!

M. G.

A demokrácia alkotmányos intézményeiről

Szegeden járt *Molnár Péter* fideszes képviselő, az Országgyűlés Kulturális Bizottságának tagja. A médiákról és a médiatörvényről tartott előadása után lapunk számára kértünk interjút.

— Nemrégiben Göncz Árpád azt nyilatkozta az MTI-nek, hogy az országban zajló terméketlen vitákat le kell zárnunk, hiszen égetőbb gondok is vannak. A Fidesz mennyire érzi kardinális kérdésnek a médiák ügyét?

— Nagyon fontos kérdés. A demokrácia alkotmányos alapintézményeihez hozzátartozik, hogy működjön olyan médiaintézmény-rendszer — sokszínű tévé, rádió, írott sajtó —, amelyen belül garanciákkal védett, objektív tájékoztatást biztosító, közszolgálati televízió és rádió is működhet majd. Olyan alapkérdés ez, amelyből nem szabad engedni, mert különben a demokrácia alkotmányos intézményei sérülnek meg. Természetesen egyetértek a köztársasági elnök úr véleményével, hogy mindezek mellett más problémák közelebbről érintik az országot. Ma minden parlamenti pártnak arra kellene törekednie, hogy a média körüli háborúskodás véget érjen, és valamilyen alapszinten tisztázni lehessen a játékszabályokat. Úgy érzem, ehhez az ellenzék részéről megvan a megfelelő hozzáállás. A kérdés az, hogy a kormány hajlik-e a tárgyalásokra. Az ellenzék eredeti álláspontjáról már elmozdult a kompromisszum felé, amikor elfogadta, hogy párhuzamosan kell tárgyalni a törvényről és a személyi kérdésekről.

— A külső szemlélő számára úgy tűnik, az ellenzéki pártok meglepően egységes véleményen vannak médiaügyben. Csupán látszatról volna szó?

— Az ellenzéki pártoknak valóban lesz egyeztetett álláspontjuk ebben a kérdésben. Ennek érdekében napok óta folynak a tárgyalások. A megjelent nyilatkozatokból egyértelműen kitűnik, az ellenzéki pártok egyetértenek abban, hogy a törvényről szóló tárgyalásoknak párhuzamosan kell zajlaniuk és befejeződniük a személyi kérdések megvitatásával. Amíg pedig nem születik meg a törvény, a jelenlegi elnökök el tudják látni feladatukat.

— A médiatörvénnyel kapcsolatosan van-e a Fidesznek olyan sarkalatos elképzelése amelyet mindenképpen szeretne érvényre juttatni?

— Természetesen van néhány ilyen elképzelés. A kulcskérdések mellett a törvény minőségén, kidolgozottságán, a technikai és jogi részleteken múlik, hogy ez a törvény jól működik-e majd. Garanciát ad-e arra, hogy elfogulatlan döntések szülessenek arról, ki kapjon műsort és frekvenciaengedélyt. Elsősorban ezen részletek kidolgozását szeretném kiemelni. Másrészt nagyon fontos, hogy azok a személyek, akik a legnagyobb jelentőséggel bíró intézményeket fogják vezetni — a közpénzekből támogatott állami televíziót és rádiót, valamint a műsorengedélyek kiadásáról döntő intézményt — ne legyenek csupán a mindenkori kormány által kinevezhetőek. Szülessék olyan szabályozás, amely a parlamentben kisebbségben levő pártokkal együtt, azok számára is elfogadható módon találjon megoldást a személyi kérdésekre. A Fidesz nem ragaszkodik valamilyen egyetlen konkrét megoldáshoz, de mindenképp olyan megoldást szeretne, amely egyértelmű garanciákat ad az említettekre. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a törvény minél hamarabb megvalósuljon, s ezáltal legyen piaci sokszínűség a televíziózás és a rádiózás terén. A magyar sajtó pedig egymást ellenőrizve, minden véleménynek teret adva működhessen, hogy olyan kommunikációs közeget biztosítson a társadalom számára, amely egy jól működő demokráciában elengedhetetlen.

P. T. P.

Futnak a szakosztályért

Mikor Önök ezt a pár sort olvassák, akkor az a 15 fiatal főiskolás, akikről a riport szól, már befejezte a Bécs — Budapest maratonit. Hogy miképpen került az 1-es főútra a JGYTF 15 hallgatója, annak története van, mely két szálon fut. Az egyik, hogy 1990-ben *Gregus József, Kovács Gábor, Szegedi Zsolt* és *Németh Ágnes* eldöntötték, megalakítják a főiskola DSK-ján belül a *triatlon* szakosztályt. Ehhez megnyerték *Hegedűs Imréné* adjunktust, aki az atlétákkal foglalkozott addig. Egy teljesen amatőr, önmagát fenntartó szakosztályról van szó, amelyik ez év nyaráig mindent a saját zsebéből oldott meg. A másik szál: a tavasszal megrendezett BOMA-Szarvasűző Versenyt, amelyet Eger és Miskolc között rendeztek a felsőoktatási intézmények hallgatóinak, a *juhászgyulások* nyerték. A nyeremény a Bécs—Budapest maratonon való részvétel lehetősége volt. A csapat költségét, 50 ezer forintot, állták a miskolci rendezők.

Nos, itt fut össze a két szál. A triatlonosok felbuzdulva azon, hogy az atlétákkal kiegészülve futhatnak egy jót, megpróbálták ezt az örömöt a többiekkel is megosztani. Augusztus közepétől *Karaba Gyuri* és társai szponzorok sokaságát nyerték meg az ügynek, s így nem csak a további két csapat nevezési költségeit sikerült megszerezniük, hanem olyan támogatókat is szereztek, akik egész évben segítik őket. Így október végére a legjobb feltételekkel rendelkező sportcsoport lett. Mert, bár, a bringát továbbra is a saját pénzükből veszik, a többit már a sportot szerető mecénások biztosítják.

— Gyuri, kik segítettek benneteket az induláshoz?

— A Fesztivál ételbár, Barna Lajos vezetésével, akik a kalóriát biztosítják számunkra egész évben, ebédjükkel. A *Forrás* Gyógyüdülő-szálló főnöke, Sándor Péter úr biztosítja az edzés utáni regenerálódáshoz szükséges szaunázási lehetőséget. A *Rácz—Seidl* Sportügynökség az egyik induló csapat teljes költségét állta, Rácz Mariannról, Rácz Ildikó tanársegédnő világvállogatott kézilabdás nővéréről van szó. A békéscsabai *Forg-Tech. Kft.* és az *Admirál* Utazási Iroda állta a harmadik csapat költségeit. A *Fani Sport Kft.*, a *Blacky Sport Kft.*, valamint *Eurosportbolt* öltöztet bennünket. Az *F. Hoffmann-La Roche* svájci gyógyszergyár szegedi vezetője, dr. Zolnay Kriszta, a Supradyn-vitaminnal segít bennünket. *Hajnócs János*, a bringáinkat szereli év közben, *Gyürki Zsolt* pedig úszóedzés-lehetőséget biztosít esténként. A versenyre jutásban segít még az *United Way*, amely az utazási költségeket állja, hiszen csak Sopronból visznek bennünket Bécsbe, és oda el kell jutnunk.

— Hogy rendezik a csapatversenyt?

— Négy+1 fős csapatok versenyeznek, előre kijelölt váltóhelyeken váltjuk egymást. A tartalékot egy-egy napon lehet bevetni. Remélem, nyerünk, hiszen az egyik csapatunkban fut Volford Laci is, aki az ultramaratoni futók elnöke, és rengeteg tapasztalattal bír.

B. I.

„Színházi üzem”

Színházi üzem, és színházi esztétika címmel *Malgot István* a JATE-n színreállítási gyakorlatokat és művészettörténeti kurzust tart. Az eredeti szakmáját tekintve szobrászművész Malgot Istvánt egy alkalommal *Kürtösi Katalin* Kecskeméten látta rendezőként dolgozni, színre állítani. Az ő meghívására jár le Budapestről Szegedre, hogy egy kicsit beavassa a szegedi egyetemistákat a színház és az esztétika rejtelmeibe.

— Egy kísérletről van szó. Két szemináriumról, amelyre nagyjából ugyanazok a gyerekek járnak. Ez megkönnyíti a munkát, mert váltakozva lehet csinálni a kettőt. A kurzus egyik része színházelmélet, amely egy általános művészetelmélettel kezdődik, és úgy mutatja be a színházat, mint a művészetek egyikét. A második rész szintén nem csak színházzal foglalkozik, az a cél, hogy lássuk a gyakorlatban hogyan is kell művészetet csinálni. Például, amikor a kompozícióról beszélünk, akkor csinálunk egy csomó ilyen gyakorlatot először síkban, majd térben, aztán végül eljutunk az „égbe”. Reményeim szerint a végére, elméletben és gyakorlatban is megértik, mi a művészet. Ha egyszer tanítani fognak, nem valami ködös dolognak tartják majd ezt, és nem így adják majd tovább a tanítványaiknak. Ez az elsődleges cél. Azt hiszem, a pedagógusok, de a közönség is *50—80 évvel* le van maradva esztétikailag a színházi gyakorlat terén is a maitól. Lehetetlen állapot, hogy miközben masírozunk Európa felé, a művészetről ugyanazt tanítják és mondják az embereknek mint ezelőtt több tíz évvel.

— Kik jelentkeztek a kurzusokra?

— Nehezen tudnám megmondani. Nem akartam azzal kezdeni, hogy ki miért jelentkezett. Úgy érzem, mivel még csak néhány foglalkozás volt, nem kaptam volna pontos válaszokat. Most viszont már „beszélő viszonyban” vagyunk, így hamarosan erre is sor kerül. Az eddigi tapasztalatom az, hogy rendkívül értékes gyerekek, akik jelentkeztek. Nagyon aktívak és pompásan gondolkoznak. Utóbbi nagyon fontos, ugyanis jó néhány dologra rá kell jönniük. Mindjárt az elején egy redukciós módszerrel ki kell találniuk, hogy ha a különböző műfajokból elvesszük azokat a formaelemeket, amelyekből építkezik a mű, mi marad, és mi az, amit nem lehet elhagyni. Hogy világos legyen; a zenéből a hangot, a festészetből a színt, az irodalomból a szót nem lehet elvenni. A színházban pedig az ember az, akit semmiképp sem lehet kizárni. Rájönnek majd, hogy a lényegen kívül a színház mennyi mindent olvaszt magába. Használja a zenét, a fényt, az építészetet, a festészetet. Állandó odavissza játszás közben kiderül, a színház komplex művészet, amely minden művészeti ágat képes magába foglalni. Megértik majd, ha látnak egy modern darabot, nem feltétlen sületlenség az, ami a színpadon történik, vagy esetleg csak határhelyzet.

— Milyen elképzelések szerint haladnak a foglalkozások?

— Egybevonva tartjuk a foglalkozásokat. Egy órát beszélgetünk, majd ezt követően gyakorlati dolgokkal foglalkozunk. Általános művészetelméleti résszel kezdünk, amelyben arról beszélünk, hogy miért foglalkozik az ember ilyen látszólag hiábavaló dologgal, mint a művészet. Beszélünk az ember teremtő készségeiről, arról, hogy ez hogyan alakult ki. Azt gondoljuk, a művészet nagyon régi. Pedig a legősibb művészeti emlékeink csupán 15 000 évesek. Ez az idő az emberiség történetében csupán néhány pillanat. Hihetetlen, hogy egyiptom csak 5000 éves, a görögök csak 2—3000 évvel ezelőtt éltek. Tébolyítóan kevés ez az idő, semmit sem tudunk arról, hogy az azelőtt élt emberek csináltak-e művészetet. Az emberi agy szerkezete 15 000 év óta semmit sem változott. Óriási előny ez, mert így oda-vissza tudunk játszani a barlangrajzoktól a mai modern művészetekig. Mindkettőt ugyanaz az intellektus csinálta. Részben magyarázatot kapunk arra is, hogy miért nem fejlődik a művészet. Azért, mert ugyanaz az emberi értelem hozza létre. A társadalom különböző alakzatokat ölt fel, ennek bizonyos értelemben megfelel a művészet. A minősége viszont sokszor különböző: vagy művészet vagy nem.

— Mi a célja ezeknek a színreállítási gyakorlatoknak?

— Szeretném meggyőzni a hallgatókat, hogy a művészet nem valami misztikus állapot. Természetesen ihletett állapot, de ez az alkotó állapot ugyanúgy egy sportolóban is megvan verseny előtt. Szeretnék rávilágítani, hogy a művész nem kiválasztott, hanem csak olyan ember, aki a művészettel foglalkozik, ugyanúgy mint ahogy a sportoló a sporttal. Természetesen *fontos a tehetség, de nem ez a lényeg.* Ha nem lenne minden emberben benne a képesség, akkor a művészi produktumokat nem is értenénk meg. A közönség elválaszthatatlan a művészettől. Nem színjátszó csoportot szervezek, nem fogunk a végén darabot bemutatni. Szeretném viszont, hogy megtanulnák a hallgatók, hogyan kell kezelni egy anyagot, bármilyen anyagról legyen is szó! Ennek az egésznek pedagógiai céljai vannak. Az emberekbe — az a tapasztalatom — beleneveltek valamit a művészetről, amely ezelőtt 80 évvel sem volt igaz. Eszmény általában a monarchiabeli, ausztriás, kicsit édeskés, hangulatokon alapuló művészetszemlélet. Egyesek próbálnak rájönni, mit akart a művész, elemzik a művészt, a művet. Minek? Miért akarjuk megfejteni, miről szól a Requiem, ahelyett, hogy élveznénk. Szeretném, ha a jövő pedagógusai nem szövegelemzésekbe, különböző machinációkba próbálnák belevinni a gyerekeket, hanem totalitárius gondolkodásúak lennének és állandóan az „egésszel” foglalkoznának.

Pál Tamás Péter

Kisvállalkozások és egyetemek együttműködése

Az Egyesült Államok Információs Hivatalának (USIA) meghívására, az USA budapesti nagykövetségének szervezésében a nyáron egy hónapon keresztül hat magyarországi választott tisztségviselő és/vagy vállalkozó tanulmányozhatta az USA kis- és középvállalkozásokat segítő intézményrendszerét. A program címe *Small Buisness Administration and Local Goverment Legislation* — azaz: A szövetségi kormány és a helyi önkormányzatok kisvállalkozásokkal kapcsolatos szabályozási feladatai volt. A tanulmányúton részt vett *Jankó Attila,* a szegedi önkormányzat vagyonkezelő bizottságának elnöke, SZDSZ-es városatya.

— Jelentésében olvasható, hogy az USA-ban szorosan együttműködnek az egyetemek és a kisvállalkozások. Milyen formái vannak ennek a kapcsolatnak?

— Nagyon fontosak ezek a kapcsolatok. Az egyik formája *Boston* környékén figyelhető meg. A várost kikerülő autópálya mellett néhány évtizeddel ezelőtt megsokasodtak a kisvállalkozások. Ennek az az oka, hogy ott van a világ egyik legfontosabb műszaki egyeteme, a MIT. Az ottani kutatók, oktatók a feladatok megvalósítására nem csupán állami pénzeket próbáltak szerezni, hanem magáncéget alapítottak, hogy az egyetemi emberek a piacon is kipróbálják megszerzett ismereteiket. Ez alapvetően a műszaki, illetve az utóbbi időben a biotechnológia területére igaz. Ehhez megtalálták a különféle pénzforrásokat. S itt kell megemlíteni a Small Buisness Registlation-t (Kisvállalkozási Hivatal), amely bankoktól felvett kölcsönökre állami garanciát vállal. Az SBA országos tanácsadó szolgálata a legtöbb helyen szimbiózisban él a felsőoktatással. Például sok Community College-on — mely meglehetősen furcsa amerikai intézmény — olyan főiskola, melyen levelező, illetve esti tagozat jellegű oktatás is folyik, általában középiskolát végzettek részére. Itt meglehetősen mérsékelt a tandíj, az oktatás színvonala megbízható.

— Hogyan hasznosíthatók ezirányú tapasztalatai?

— Ezek adaptációja már folyamatban van, igaz, tipikus magyar módszerekkel. A Németh Miklós-kormány létrehozta a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítványt, körülbelül négymilliárd forint alapító vagyonnal. Ezt a szervezetet folyamatos vezetési válság jellemezte, mely megbénította működését, így kevés fontos programot tud végigvinni úgy, ahogy eltervezte. Az Európai Közösségnek van egy PHARE nevű programja, melynek vállalkozásfejlesztési pénzei fölött Magyarországon az MVA rendelkezik. Ez a szervezet nekifogott egy, az SBDC-hálózathoz (Small Buisness Development Center) hasonló tanácsadó szolgálat kiépítéséhez. Hat megyében próbálkoznak, de ez nagyon lassan halad. Nincs még igazán termékeny kapcsolat az egyetemek és e vállalkozás között. Egyrészt azért, mert nincs Buisness School, gazdasági kar, másrészt a helyi alapítvány — mivel nem kapta meg a támogatást az MVA-tól és saját erőből nem tudja felállítani ezt a szervezetet.

— Az Egyesült Államokban — a számok alapján — óriási szerepe van a kisvállalkozásoknak.

— Minden egészséges gazdaságban így van. Hozzá kell tenni, hogy Amerikában másképp értelmezik a kisvállalkozásokat. Ha egy vállalatnak „csak” ötszáz alkalmazottja, vagy évi ötmillió dollár alatti árbevétele van — minden további nélkül kisvállalkozásnak nevezik.

— Az USA kormánya bizonyos esetekben garanciát vállal, ha egy amerikai cég külföldön kíván beruházni. Magyarországra is érvényes ez?

— Magyarország gazdasági fejlődését nagyon erősen befolyásolja, hogy az itt befektető amerikai vállalat kormánygaranciát kapjon a beruházásra. Pillanatnyilag ez nincs, és hazánknak alig van esélye, hogy bekerüljön így a támogatottak körébe. Tudniillik ez a garanciavállalási program egy viszonylag elmaradottabb országoknak szóló segélyprogram része. Magyarország viszont fejlettebb annál, hogy így támogassák. Ugyanakkor a politikai botrányok is visszafogják az amerikai befektetőket. Például a közelmúltban két megbízható forrásból értesültem arról, hogy rendkívüli mértékben csökkent az érdeklődés a nyugaton piacra dobni kívánt magyar részvények iránt.

A. L.

ET-ülés

A JATE Egyetemi Tanácsának ez évi második ülését *október 22-én tartották az aulában.* Elsőként javasltatot terjesztett elő a BTK dékánja, *Maróti Egon* és *Szándeczky-Kardos Samu* ny. egyetemi tanárok számára a *„Professzor emeritus”*, valamint *Nagy Géza* tudományos tanácsadó részére József Attila emlékplakett adományozása ügyében. A javaslatot az ET elfogadta, csakúgy, mint a javaslatot *John F. Peberdy,* nottinghami professzor díszdoktori címére. A második napirendi pontban az ET határozatban a szerb-horvát nyelv és irodalom szakot *szerb*-szakká alakította át. Ezzel eleget tett a minisztérium kérésének, amely az időközben lezajlott, közismert politikai változások miatt nem tartja a továbbiakban lehetségesnek egységes szerbhorvát szak működtetését. (A pécsi egyetem időközben engedélyt kapott horvát szak indításásra.) A nem nyelvszakos idegennyelv-oktatás követelményrendszerét taglaló javaslatot — a HÖK kérésére — levették a napirendről, azzal hogy novemberben megtárgyalják. A hallgatói juttatások felosztásának kérdésében a HÖK elnökének, a tavalyihoz hasonló előterjesztését az ET rendben levőnek találta. A normatíva szerint a hallgatónkénti alanyi jogú juttatása 1800 Ft. (Tanulmányi ösztöndíj: 2500+100+150; szoc. támogatás: 700+100+50; bérlet: 175; központi kezelés: 145; egyénileg pályázható összeg: 240 Ft.) A hallgatónkénti 145 Ft-os központi kezelésből részesülő Szegedi Egyetem, a JATE Klub, és Külügyi Bizottság támogatását az új HÖK javaslataig zárolták. A kulturális kuratórium részesedését továbbra is folyósítják. Záró napirendi pontként az ET a kubatúra bizottság átalakítását tárgyalta: Ezek szerint a jövőben a bizottság tagjai nem egyedi megbízás, hanem tisztség alapján lesznek delegálva, a bizottság vezetője pedig a mindenkori tudományos rektorhelyettes lesz. Végül rektori bejelentés ismertette, hogy az egyetemi lap sorsáról egy, a hónap végéig döntést hozó bizottság alakult. A jövőben a JATE és a külvilág kapcsolatát tanácsadó testület — neves személyiségek a tagjai — teszi majd optimálisabbá.

P. T. P.

A TÁK az igazi!

Amikor belépek az irodába Pici — becsületes nevén *Róth Ilona* — éppen telefonál. Aztán eltűnik vagy negyedórára. Klubvezetősors. Mikor visszajön megegyezünk, hogy itt maradni nem jó ötlet, mert nyugtunk nem lesz. Kérdéseimet így a szomszédos *Béke* tanszék nevű műintézményben teszem fel.

— Először a piszkos pénzügyek: miből tartjátok fenn magatokat? Köztudott, hogy egy klub elsősorban nem anyagi hasznot hoz...

— A főiskolai DJB-től kapunk 200—250 ezer forint támogatást, amit a hallgatók szavaztak meg. Tavaly a hallgatói alapból is jutott 100 ezer forint. Meg persze egyfolytában szponzorokat keresünk, de támogatást szerezni csak a nagy rendezvényekre sikerül. Ehhez jönnek még a belépőjegyekből összegyűjtött pénzek, de ez sem nagy összeg.

— Kik segítenek neked?

— Jelenleg 12 rendező, akik nem csak ajtónállók és rakodómunkások, hanem saját ötleteikkel a programszervezésben és a hely otthonosabbá tételében is a segítségemre vannak.

— Az állandó programok — táncházak, koncertek, felolvasóestek — mellett terveztek-e valami gyökeresen újat?

— Színházi előadásokat nagyon szívesen fogadnánk, de ez a hely nem igazán alkalmas erre. Meg a technika is hiányzik. Ami viszont lesz, az a *Jazzbarátok Köre.* Októberben föllépett az ARN-OLD és barátai, a VOLVOX; a modern jazz-t pedig alkalmi társulások meghívásával szeretnénk képviseltetni. Indul két *filmklub* is; az egyik keddenként, ahol kísérleti alkotásokat mutatnak be, a másik péntek esténként, amelynek keretében régebbi, főleg szórakoztató(?!) filmek kerülnek a programba. Ebből már néhány biztos ilyen: Legyetek jók, ha tudtok! Napfivér—Holdnővér, Én kis falum, Utazás a koponyám körül. A vetítések után teaház várja majd az érdeklődőket.

— Szerinted kik járnak le ide?

— Főiskolások és egyetemisták, de a táncoktatásokra sok középiskolás is bejön. Valószínűleg azért, mert itt ingyen tanulhatnak társastáncokat, népitáncokat, görög táncokat és most már reneszánsz táncokat is. Sőt, egyelőre csak terv, de egy cigány táncházat is szeretnénk létrehozni. Ez a városban tudtommal nem sok helyen létezik.

— Ha sok pénzed lenne és teljesen szabad kezed, mit változtatnál?

— Hm. Hát először is teljesen felújítanám a klubot, ráférne. Volt egy ötletem, hogy a pincehelyiségeket és a dísztermet egy alagúttal össze kellene kötni; mindenki remek gondolatnak tartotta, de egy halom pénzbe kerülne. Nevesebb előadókat hívnék meg és a technikai hiányosságokat pótolnám. Vennék egy jazz-zongorát is és hatalmas esteket szerveznék! Szép lenne!

— Van-e kimondottan kedves emléked az itteni munkáid között?

— Persze. A mostani IV. évesekkel szervezett *népművelőhétre,* és a *tavalyi JAZZ-fesztiválra* nagyon szívesen emlékszem. S azokra a néhány évvel ezelőtti bulikra, amikor még a klub összes termében egyszerre szólt a zene.

— Mit felejtenél el legszívesebben?

— Verekedés vagy nagyobb botrány nem nagyon szokott itt lenni. Néhányszor történt olyan, hogy a zenekar tagjai többen voltak, mint a közönség. Ciki, de mindig arra gondolok a program összeállításánál, hogy közel *1000* szegedi diák közül csak akad olyan, akit éppen érdekel egy adott rendezvény.

Picivel arról is beszélgetünk még, mennyire nem ártana, ha a város kisebb kultúrintézményei között egyfajta elosztás valósulna meg, mert így egymásnak sem jelentenének konkurenciát és saját arculatuk is meglenne. Elképzelése szerint a nagy koncerteket az IH-ban, az „alternatívokat” a drogambulancián lehetne tartani. A JATE, mint eddig is, a zenéstáncos buliknak adhatna otthont, a TÁK-ban pedig a tánctanítás lenne az egyik fő profil.

— Arra törekszünk, hogy viszonylag kevés pénzből olyan találkozóhelyet hozzunk létre fiataloknak, ahol nemcsak koncertek és bulik vannak, de beszélgetni és ismerkedni is lehet.

Hangulatánál, helyzeténél fogva — no, meg talán a szervezők hozzáállása miatt is — erre sokkal alkalmasabbnak tartom, mint az „elszabadidőközpontosodó” JATE-klubot.

Hát — tessék eldönteni.

— lilla —

Zenebohóc

Bogár szép lány volt, mindenki annak mondta. Szüleitől már jó ideje távol élt a *„naaagy ÉLETben”.* Egy kisvárosban dolgozott; mindennapjai színesen teltek.

Munkából hazafelé gyakran sétálgatott a városka utcáin, sikátorokban, macskaköves tereken. Néha lement a folyóhoz, ami mindig megnyugtatta; lábát a vízbe lógatta a parti kövekről, hallgatta a békákat, amint hatalmasakat csobbannak a dermesztő vízben. Különösen az éjszakákat szerette, bukdácsolni az itt-ott hiányos és kopott lépcsőkön, leülni a nappal ocsmányan sárguló padokra, hallani lépteinek visszhangját az alvó térben. Mindig üdvözölte a csinált-régi lámpásokat, amint megosztották fényüket a környező házakkal, templomokkal. Úgy tűnt néha, hogy díszletek között járkál, mintha ürességtől kongó színházba csöppent volna egy lefutott előadás után. Vasárnap általában elment templomba. No nem volt vallásos, bár annak nevelték. Talán Istent kereste, talán nem jó helyen.

Mise után aznap a folyóhoz indult. A városka hirtelen teli lett mindenféle emberekkel, akik idegen nyelveket beszéltek. Nem mindet értette, s nem akarta azt sem hallani, amit ismert. A téren egy bűvészre lett figyelmes. Ugyan nem volt fekete köpenye és cilindere sem, de eltüntetett csomót a kötélről, galambot varázsolt fehér kendőből — valódi lehetett. Befordulva a keskeny kis utcába halk gitármuzsika hallatszott. A múzeum sarkánál egy fiú ült egy sámlin, lábán csörgő, kezében hangszere. Piros-kék kockás bohócruha ökölnyi gombokkal, krumpligombokkal, krumpliorr és szemüveg. Énekelt. Sajátosan lágy hangja volt. Amint a közelébe ért Bogár, érezte, hogy a fiú őt nézi s megszólítja barna szemével. Göndör fürtjei az arcába lógtak, mosolygott.

Az utca túloldalára leült vele szemben. Együtt énekeltek; egymásnak. Először talán délután beszélgettek, mikor a fiú abbahagyta a zenélést. Egymás mellett mentek fel a térre inni egy teát, együtt bámulták a sok színes árust, csevegtek a bűvésszel és néhány portrázó művészjelölttel, akik közben teljesen benépesítették a kis teret. Kézenfogva sétáltak a folyóhoz, nézték, amint csendes csobogással koptatják hullámai a mozdíthatatlannak tűnő kőtömböket. Felültek a betonkorlátra és csókolództak. Forró nyári délután lehetett, égetett a nap. Egy fűzfa árnyas koronája alatt érintették meg először egymást.

Visszatértek a gitártokhoz, dalaik újra szóltak. Bogár mellette ült, tekintetük gyakran önkéntelenül is találkozott. Este együtt mentek el, fel egy magas hegyre, egy pokrócon szeretkeztek, amíg fel nem kelt a nap. Nézték lent a folyót, egymást, a félredobott jelmezt és krumpliorrot. Beszélgettek. Hasadó hajnalkor indultak haza, mindketten saját útjukon.

* * *

Bohócnak várandós Bohócnéja már akkor is volt, azóta Kisbohóc megszületett, akit Bogár is látott egyszer és érezte, amint összeszorult a torka, de nem sírt.

Bogár már nem jár templomba. Volt egy félig-kislánya és keres. Igazi és őszinte bohócokat.

— téel —

SZEGEDI EGYETEM

A József Attila Tudományegyetem lapja
Felelős szerkesztő: GRÓF RÓZA
Szerkesztőség: 6725 Szeged, Tisza L. krt. 103. Telefon: 312-119
Megjelenik kéthetente egyszer
Ára: 4,50 forint.
Kiadja: a József Attila Tudományegyetem
Telefon: 324-022
Felelős kiadó: dr. Pál József
Szegedi Nyomda, Szeged
Nyomdaigazgató: Perényi Ottó
Fekete sas u. 28. 6720
92- —
ISSN 0230-791X